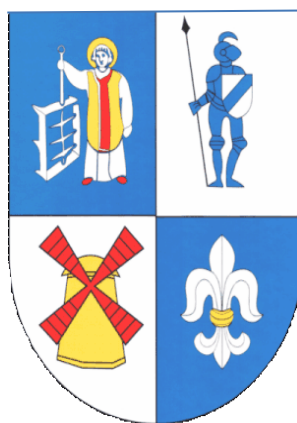




OCENA BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU SĘPOLEŃSKIEGO ZA 2017 ROK



Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna
w Sępólnie Krajeńskim

marzec 2018

Spis treści

Wstęp	2-4
Dane teleadresowe	4
Stan sanitarny obiektów żywności, żywienia i przedmiotów użytku	5-9
Jakość dostarczanej wody	10-14
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	15-18
Warunki sanitarno - higieniczne środowiska pracy	19-23
Warunki sanitarno - higieniczne w szkołach i innych placówkach oświatowo – wychowawczych	24-28
Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych	29-43
Zapobiegawczy nadzór sanitarny	44-46
Działalność oświatowo – zdrowotna	47-51

WSTĘP

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. realizuje zadania przy pomocy podległej mu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej, która jest jednostką budżetową będącą podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa (art. 15 ust. 1. w/w ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej).

Nadzór sanitarny sprawowany jest zgodnie z PN-EN ISO/IEC 17020:2012 „Ocena zgodności - Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcję”, zapewniając jednolity sposób wykonywania czynności kontrolnych przez pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej. System zarządzania wsparty jest procedurami i instrukcjami kontrolnymi przekazanymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego do stosowania na obszarze całego kraju.



Skala realnych i potencjalnych zagrożeń decyduje o tym, jakie czynniki środowiskowe powinny być przedmiotem systematycznego nadzoru i wynikających z nich działań kontrolnych, represyjnych i interwencyjnych. Dla oceny stanu warunków zdrowotnych mieszkańców powiatu sępoleńskiego istotne znaczenie mają te elementy otoczenia, które związane są z masową i długotrwałą ekspozycją na czynniki patogenne, jak np. : zanieczyszczona mikrobiologicznie i chemicznie żywność i wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, środowisko pracy, w którym występują czynniki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia, stan higieniczno-sanitarny obiektów żywieniowo-żywnościowych, zakładów lecznictwa, placówek nauczania i wychowania, obiektów użyteczności publicznej, zakłady pracy.

Struktura organizacyjna, coraz nowocześniejsze wyposażenie laboratoriów oraz fachowa, stale podnosząca swoje kwalifikacje zawodowe kadra, pozwalają na obiektywną, dotyczącą całego nadzorowanego terenu, ocenę stanu sanitarnego, która uwzględnia zarówno istniejące, jak i mogące się pojawić zagrożenia dla zdrowia ludzi. Prowadzenie systematycznych badań laboratoryjnych oraz dokonywanie okresowych ocen stanu sanitarnego umożliwia monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej, a tym samym podejmowanie niezbędnych działań interwencyjnych. Wszelkiego rodzaju analizy i oceny są istotnym źródłem informacji do podejmowania działań w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego obywateli.

Dostęp do wiarygodnych danych we wszystkich obszarach objętych nadzorem tutejszego organu, nie byłby możliwy bez sprawnie działającej bazy laboratoryjnej wykonujące badania w szerokim zakresie (badania żywności, wody, materiału biologicznego i inne).

Próby pobrane z terenu powiatu sępoleńskiego przewożone są do badań przystosowanymi samochodami obsługującymi Wojewódzki System Transportu Próbek.

W zakresie:

- jakości wody - badania wykonują laboratoria PSSE w Nakle n/Not. i WSSE w Bydgoszczy,
- jakości żywności i przedmiotów użytku - badania wykonują laboratoria: WSSE w Bydgoszczy, PSSE w Toruniu oraz Włocławku, a także inne laboratoria WSSE o ogólnopolskim zasięgu.

Pion zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego pracuje w systemie jakości w odniesieniu do wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17020:2006 – „Ogólne kryteria działania różnych rodzajów jednostek inspekcyjnych”.

W celu zapewnianie ciągłej, wielostronnej i szybkiej wymiany danych w sposób, który zapewni kompletność i niezbędną jakość informacji oraz określania jednolitych zasad oceny ryzyka sanitarnego i epidemiologicznego, dane pozyskiwane w trakcie realizacji nadzoru przekazywane są do ogólnopolskich i unijnych sieci informatycznych:

- a) System monitorujący jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (WODA-EXCELL),
- b) Elektorniczny System Rejestracji Wywiadów Epidemiologicznych,
- c) Elektroniczny System Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek,
- d) Rejestr Ognisk Epidemicznych,
- e) System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach,
- f) System Bezpieczeństwa Żywności II
- g) System ostrzegających o niebezpiecznych produktach żywnościowych i środkach żywienia zwierząt (RASFF),
- h) Monitoring dopalaczy.
- i) System szybkiego informowania o niebezpiecznych produktach (RAPEX)

Realizacja wielu działań na rzecz zdrowia publicznego nie byłaby możliwa bez efektywnej współpracy ze Starostą Sępoleńskim, Burmistrzami i Wójtem – gmin powiatu sępoleńskiego, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego, Komendantem Państwowej Straży Pożarnej oraz Komendantem Komendy Powiatowej Policji.

Zgodnie z przyjętym „Planem zasadniczych przedsięwzięć PSSE w Sępólnie Kraj. na 2017r.” głównym celem działalności PSSE w Sępólnie Kraj. minionym roku było:

Promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawania chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych i zawodowych, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej.

Zadania wynikające z celu głównego są realizowane na podstawie ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz.U.t.j. z 17 września 2015 roku poz. 1412 z póź. zm.), oraz wielość powiązanych przepisów RP i UE.

Mam nadzieję, że raport będzie podstawą do wyciągnięcia wniosków i podejmowania działań, które pozwolą na dalszą poprawę zdrowia publicznego w naszym powiecie. Liczę również, iż raport przyczyni się do lepszego poznania zadań, jakie na rzecz zdrowia publicznego wykonuje Państwowa Inspekcja Sanitarna.

Elektroniczna wersja raportu o stanie sanitarno - higienicznym naszego regionu, jak również wiele innych interesujących informacji na temat działalności Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Sępólnie Krajeńskim znajdą Państwo na stronie internetowej www.pssesepolnokrajenskie.pl.

**Dane teleadresowe Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej
w Sępólnie Krajeńskim i Wojewódzkiej Stacji Sanitarno –Epidemiologicznej
w Bydgoszczy**

Stacja	Adres pocztowy e-mail	Telefony - fax			
		nr kier.	telefon	fax	alarmowy
PSSE Sępólno Kraj.	89-400 Sępólno Kraj. ul. Kościuszki 28 psse.sepolnokrajenskie@pis.gov.pl www.bip13.pwisbydgoszcz.pl www.pssesepolnokrajenskie.pl	52	388-12-30	388-12-31	606 425 137
WSSE Bydgoszcz	85-031 Bydgoszcz ul. Kujawska 4 org@pwisbydgoszcz.pl www.bip.pwisbydgoszcz.pl www.pwisbydgoszcz.pl	52	37-618-00	345-98-40	604 526 422



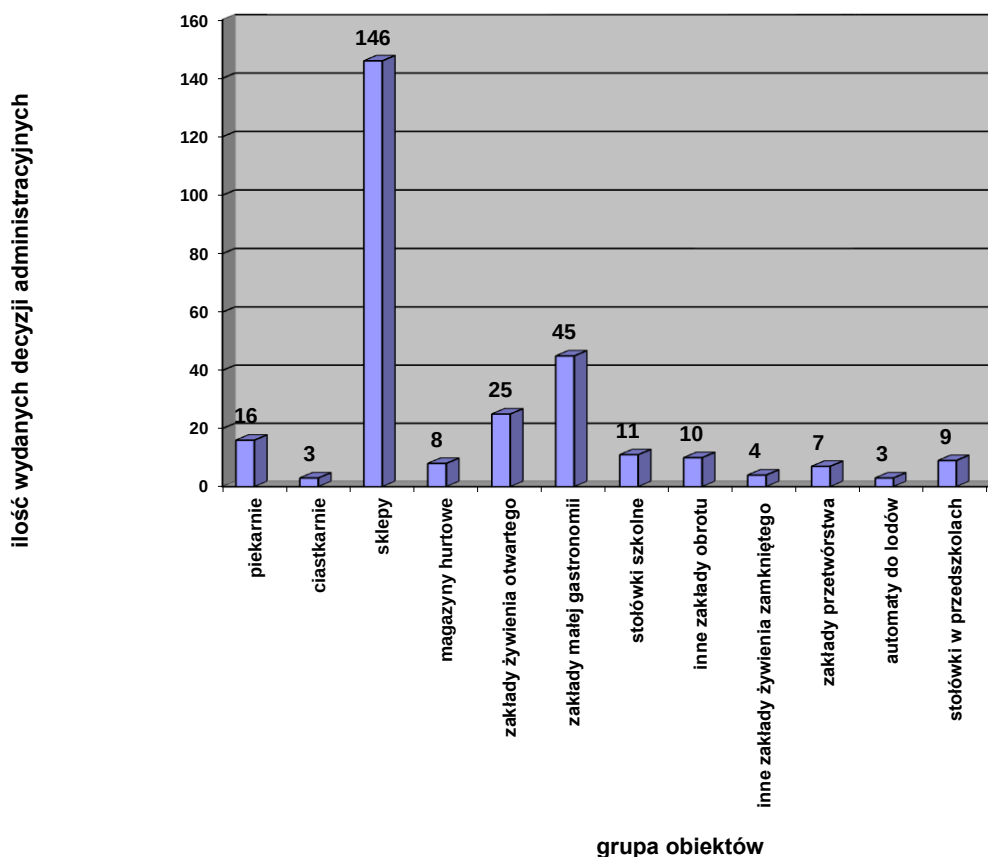
STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA I PRZEDMIOTÓW UŻYTKU

W roku 2017 Państwowy Powiatowy Inspektor sanitarny obejmował nadzorem 494 zakłady prowadzące działalność związaną z produkcją i obrotem żywnością. Wśród nich znajdują się (automaty do lodów, piekarnie, ciastkarnie, młyn, pieczarkarnia, gospodarstwa rolne i ogrodnicze, sklepy spożywcze, hurtownie, restauracje, punkty małej gastronomii a także stołówki w żłobku, przedszkolach, szkołach, domach opieki społecznej i

innych).

W powyższych obiektach przeprowadzono 474 kontrole sanitarne, w tym tematyczne, sprawdzające. W sytuacji stwierdzenia nieprawidłowości prowadzono postępowanie administracyjne, w ramach którego wydano w roku 2017 wydano 288 decyzji, w tym 157 merytorycznych i 131 płatnościowych.

Decyzje administracyjne wydane w poszczególnych grupach obiektów



Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości:

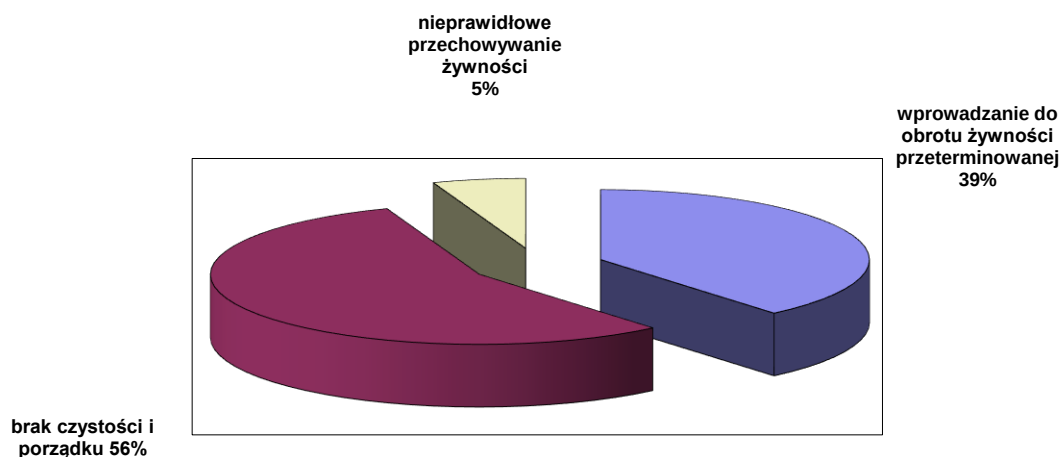
- niewłaściwy stan sanitarno-techniczny, czystość i przestrzeń robocza
- nieprawidłowy stan powierzchni, urządzeń, sprzętów
- brak środka do dezynfekcji powierzchni do kontaktu z żywnością
- Brak lub nieaktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno-epidemiologicznych
- nieprawidłowości w stosowaniu lub braki w instrukcjach dobrej praktyki higienicznej
- brak lub niewłaściwa ochrona zakładu przed szkodnikami, brak monitoringu
- brak lub nieprawidłowe informacje nt. składników i alergenów.

W roku 2017r. zauważono tendencję utrzymującą się na dość wyrównanym poziomie w zakresie otwierania się nowych zakładów żywnościowych oraz ich likwidacji.

Wydano:

- 32 decyzje zatwierdzające zakłady oraz
- 29 decyzji o wykreśleniu z rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności.

Konsekwencją stwierdzenia rażących nieprawidłowości było nałożenie 18 mandatów karnych na sumę 3680 zł.



Przyczyny nakładania mandatów to głównie:

- brak czystości i porządku (55,6% nałożonych mandatów),
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości (38,9% nałożonych mandatów),
- nieprawidłowe przechowywanie żywności (5,6% nałożonych mandatów).

Grupa obiektów	Ilość mandatów karnych	Kwota mandatów karnych (w zł)
Piekarnie	1	150
Ciastkarnie	1	400
Wytwórnie suplementów diety	1	500

Obiekty ruchome i tymczasowe	1	300
Sklepy spożywcze	11	1730
Zakłady Żywnienia Otwartego	2	350
Punkty Małej Gastronomii	1	250
Razem	18	3680

Przekazywanie konsumentom informacji o alergenach i składnikach

W trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych kładziono nacisk na przekazywanie konsumentom informacji o alergenach i składnikach powodujących reakcje nietolerancji a także składnikach żywności, wymaganych przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1169/2011 z dnia 25.10.2011 r. w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności.

Pobór próbek

W 2017r. zrealizowano w całości plan poboru próbek. Do badania laboratoryjnego ogółem pobrano 234 próbki, w tym

- 231 próbek środków spożywczych,
- 2 próbki wyrobów do kontaktu z żywnością
- 1 próbkę kosmetyku.

Próbki pobierane do badań na terenie powiatu sępoleńskiego badane były w laboratoriach usytuowanych na terenie całego kraju:

- WSSE Warszawa – próbki w kierunku pestycydy; PU – migracja kadmu i ołowiu
- WSSE Poznań – próbki w kierunku GMO; próbki w kierunku Azotany;
- WSSE Gdańsk – próbek w kierunku metale; zawartość glinu
- WSSE Lublin – próbki w kierunku oleje mineralne, 3MCPD
- WSSE Wrocław - próbki w kierunku Pestycydy
- WSSE Łódź - próbki w kierunku Pestycydy
- WSSE Rzeszów – próbki w kierunku GMO
- WSSE Szczecin – próbki w kierunku zawartości glutenu
- NIL Warszawa – próbki w celu potwierdzenia składu

Dodatkowo badania w kierunku jodu w soli, WWA, Furanu, skażeń promieniotwórczych, zawartości witamin i składników mineralnych, znakowania, mikotoksyn, ŚSSPŻ, mikrobiologii - zostały zbadane w laboratorium w WSSE Bydgoszcz a w kierunku: substancje dodatkowe – PSSE Toruń.

Kwestionowano 18 próbek: 15 ciast z kremem – mikrobiologia (zbyt duża liczba *Bacillus cereus*); 1 suszone owoce – mykotoksyny (zbyt wysoki wynik Ochratoksyny A) oraz 2 suplementy diety z uwagi na nieprawidłowości w oznakowaniu, tj.:

- **Joint Flex** – suplement diety. Niezgodność deklarowanej przez producenta na etykiecie zawartości wapnia z wynikiem uzyskanym w ramach badania laboratoryjnego oraz brak procentowej zawartości wapnia w stosunku do referencyjnych wartości spożycia.
- **Amino Rest** – suplement diety. Niezgodność informacji zawartych na etykiecie dotyczącej wielkości 1 porcji w dwu różnych miejscach etykiety.

Kwestionowane w ramach badań mikrobiologicznych próbki, wyprodukowane zostały na terenie powiatu sępoleńskiego. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny wydał decyzję o wstrzymaniu produkcji ciast z kremem. Została ona wznowiona po przeprowadzeniu w zakładzie procesów mycia i dezynfekcji powierzchni i sprzętów przy współpracy z firmą DDD, przeprowadzeniu badań partii próbnej ciast z kremem i otrzymaniu właściwych wyników badań mikrobiologicznych.

System RASFF:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. przesłał powiadomienie do systemu RASFF, w związku z otrzymaniem wyniku badań produktu pn. „Rodzynki sułańskie” - zakwestionowanego ze względu na przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu Ochratoksyny A.

Grzyboznawca

Jak co roku, w sezonie letnio-jesiennym, w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej dyżur pełnił grzyboznawca. Oceniał przyniesione grzyby, udzielał porad oraz wydawał atesty na grzyby świeże.

Żywienie dzieci i młodzieży

Wypoczynek dzieci i młodzieży na koloniach i obozach sportowych organizowany jest w obiektach nadzorowanych przez PSSE

Wypoczywały dzieci i młodzież w wieku ok. 6-17 lat. Stawka żywieniowa wynosiła średnio 30,75zł. (od 28zł do 35zł.).

Żywienie dzieci i młodzieży korzystających z wypoczynku letniego w 2017r. odbywało się w:

- ✓ W Więcborku – w Ośrodku Wczasowym „RIVA”, Ośrodku wczasowym „Tęcza”,
- ✓ Na terenie Kamienia Kraj. - w Zespole Szkolno – Przedszkolnym i Hali Gimnazjum Publicznego (w ramach cateringu przez Zakład Cateringowy Kamień Kraj.)
- ✓ W Sępólnie Kraj. stołówce MLKS „Krajna”.

W trakcie oceny żywienia nie stwierdzono niewłaściwego żywienia - dokonano oceny jakościowej jadłospisów dekadowych. We wszystkich obiektach realizowano zasady GHP/GMP a także systemu HACCP. Kontrole sanitarne miejsc żywienia i jakości żywienia odbywały się wspólnie ze stanowiskiem ds. Higieny Dzieci i Młodzieży.

Produkcja podstawowa i sprzedaż bezpośrednia

W związku z koniecznością uzyskania przez rolników wpisu do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzących produkcję pierwotną, sprzedaż bezpośrednią i rolniczy handel detaliczny oraz prowadzący agroturystykę w 2017r. złożyło wnioski i uzyskało wpis 55 rolników oraz 1 gospodarstwo agroturystyczne.

W związku ze sprawowaniem bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono kontrole sanitarne u kilku rolników objętych nadzorem. Kontrolą objęto m. in. utrzymanie czystości w zakładzie, używania wody pitnej oraz zapewnienie higienicznych warunków produkcji, transportu i składowania produktów roślinnych.

W ramach współpracy z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzono wspólne 3 kontrole gospodarstw rolnych.

Nawałnica - skutki

W roku 2017r. po sierpniowej nawałnicy, w związku z długotrwałym brakiem prądu, podjęto natychmiastowe działania w terenie. Powyższe działania miały na celu sprawdzenie prawidłowości postępowania z żywnością, która przechowywana była bez zapewnienia odpowiednich warunków chłodniczych. Postępowanie zakładów było prawidłowe. W 17 obiektach prowadzący działalność wycofali artykuły spożywcze (lody, nabiał, wyroby garmażeryjne, mięso, ryby, mrożonki owocowe, warzywne itp.) na kwotę 87 tysięcy zł.

Rozprzestrzenianie się afrykańskiego pomoru świń

W związku z rozprzestrzenianiem się afrykańskiego pomoru świń, w ostatnim okresie roku 2017, zwiększono częstotliwość kontroli wprowadzania do obrotu mięsa i przetworów ze szczególnym uwzględnieniem mięsa z dzików. Systematycznie przeprowadzane były kontrole targowisk przy współudziale przedstawicieli Inspekcji Weterynaryjnej i Policji.



JAKOŚĆ DOSTARCZANEJ WODY

Powiat sępoleński zamieszkuje 41.501 osób, z czego dostęp do wody wodociągowej posiada 90% ogółu, czyli ok. 37.570 osób. Całe zaopatrzenie powiatu w wodę przeznaczoną do spożycia pochodzi z 13 urzędów wodociągowych, opartych na 32 ujęciach głębinowych.

Pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej znajduje się 13 wodociągów oraz 2 indywidualne ujęcia wody:

1 wodociąg o produkcji wody 1000-10000 m³/d

- *Wodociąg publiczny w Sępólnie Kraj.* – zaopatrujący miejscowości: Sępólno Kraj., Dziechowo, Chmielniki, Komierówko, Grochowiec, Niechorz, Piaseczno, Sikorz, Siedlisko, Świdwie, Wysoka Kraj., Zboże, Trzciany, Skarpa, Lutówko, Lutówko Młyn.

10 wodociągów o produkcji wody 100-1000 m³/d

- *Wodociąg publiczny w Więcborku* – zaopatrujący miejscowości: Więcbork, Suchorączek, Nowy Dwór, Karolewo, Śmiłowo, Dalkowo, Jastrzębiec, Młynki.
- *Wodociąg publiczny w Kamieniu Kraj.* – zaopatrujący miejscowości: Kamień Kraj., Płocicz, Duża Cerkwica, Mała Cerkwica, Radzim, Dąbrówka, Dąbrowa, Witkowo, Witkowo leśniczówka, Witkowski Młyn.
- *Wodociąg publiczny w Przepalkowie* - zaopatrujący miejscowości: Przepalkowo, Sośno, Obodowo, Olszewka, Dziedno, Dębiny, Zielonka, Wielowicz, Wielowiczek, Szynwałd, Roztoki, Borówki.
- *Wodociąg publiczny w Sitnie* – zaopatrujący miejscowość Sitno, Mierucin, Tuskowo, Skoraczewo, Jaskowo.
- *Wodociąg publiczny w Rogalinie* – zaopatrujący miejscowość Rogalin, Tonin, Toninek, Ostrówek, Płasków.
- *Wodociąg publiczny w Orzelku* - zaopatrujący miejscowości: Orzelek, Zamarte, Obkas, Niwy, Nowa Wieś, Jerzmionki, Osady Jerzmionckie.
- *Wodociąg publiczny w Wałdowie* - zaopatrujący miejscowości: Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Włocibórz, Teklanowo, Komierowo, Zalesie.
- *Wodociąg publiczny w Kawlach* - zaopatrujący miejscowości: Kawle, Wiśniewa, Wiśniewka, Radońsk, Iłowo wieś, Iłowo Osada, Jazdrowo, Lutowo.

- *Wodociąg publiczny w Sypniewie* - zaopatrujący miejscowości: Sypniewo, Dorotowo, Wilcze Jary, Wymysłowo, Adamowo, Adamowo-Leśnictwo, Lubcza, Jeleń, Frydrychowo.
- *Wodociąg publiczny w Runowie Kraj.* - zaopatrujący miejscowości: Runowo, Borzyszkowo, Czarmuń, Czarmuń Gajówka, Puszcza, Klarynowo, Górówatki, Katarzynie, Klementowo, Zabartowo, Zgniłka.

2 wodociągi o produkcji wody <100 m³/d

- *Wodociąg publiczny w Pęperzynie* - zaopatrujący miejscowość Pęperzyn.
- *Wodociąg publiczny w Witunii* - zaopatrujący miejscowości: Witunia, Zakrzewek, Zakrzewska Osada, Chłopigozd-Gajówka, Chłopigozd-Leśnictwo.

2 indywidualne ujęcia wody

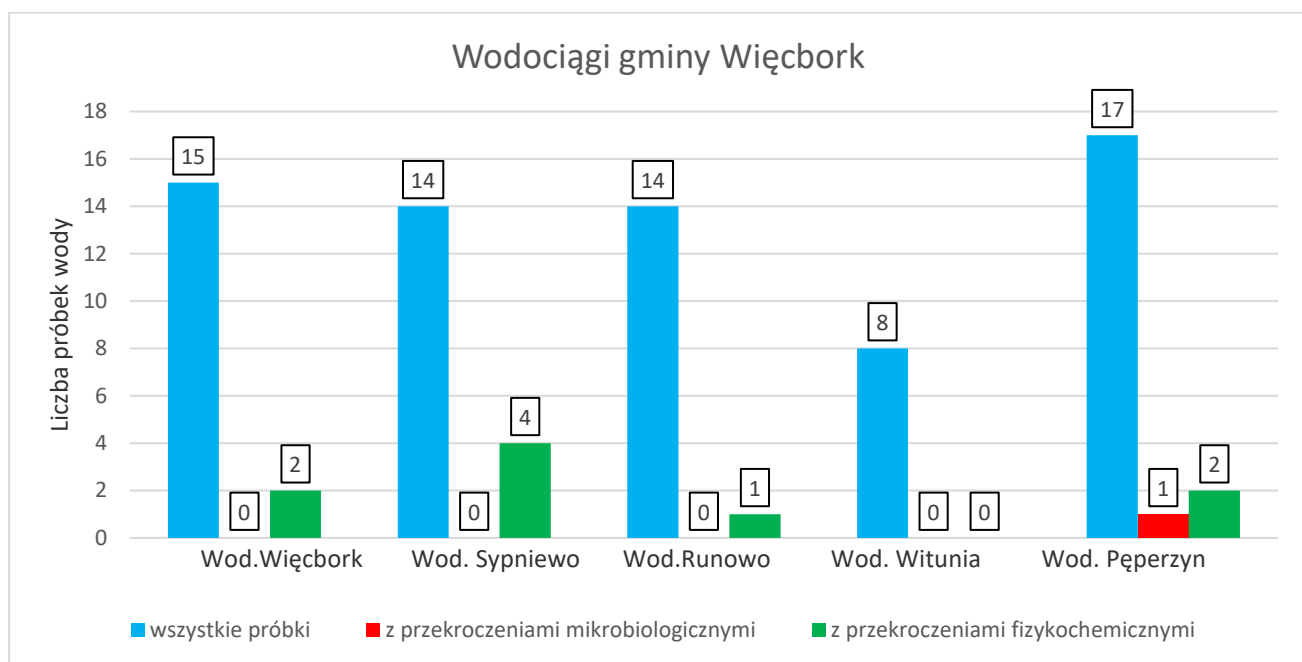
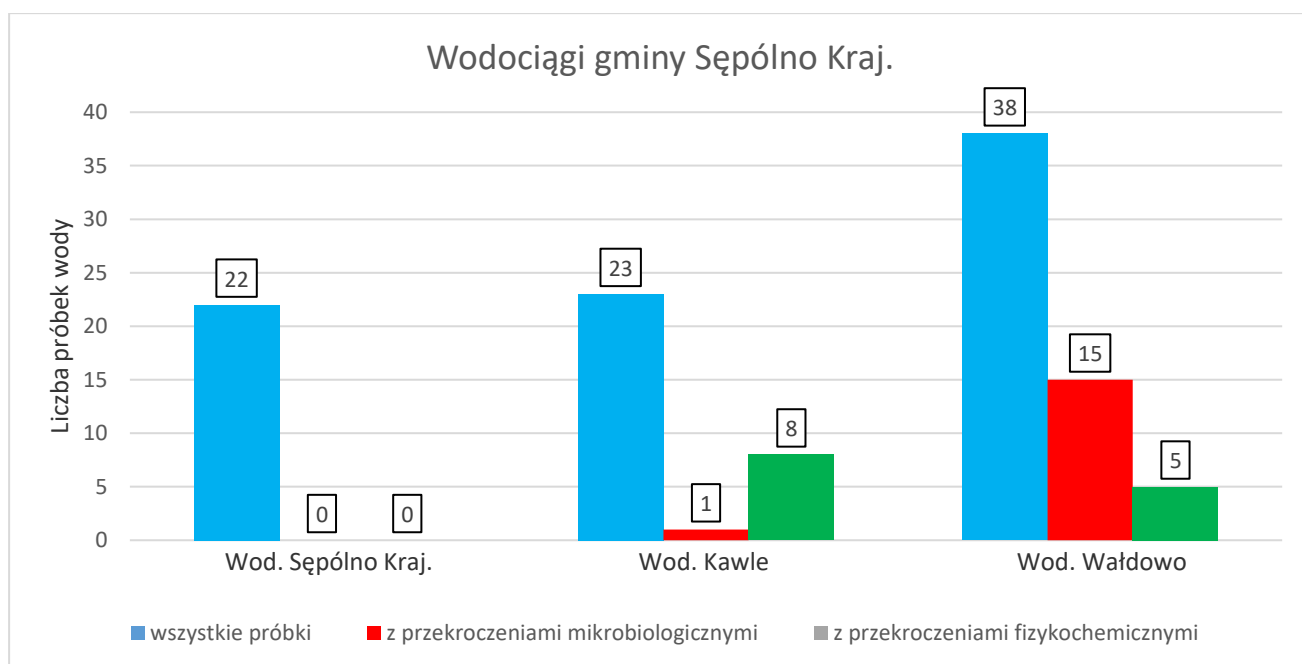
- **Ujęcie wody w Zakładzie Mleczarskim Sp. Z o.o. w Zalesiu** – o produkcji <120 m³/d (woda wykorzystywana do celów produkcyjnych i socjalnych)
- **Ujęcie wody w ZPHU „Almor“ w Iłowie** – o produkcji <50 m³/d (woda wykorzystywana do celów produkcyjnych i socjalnych)

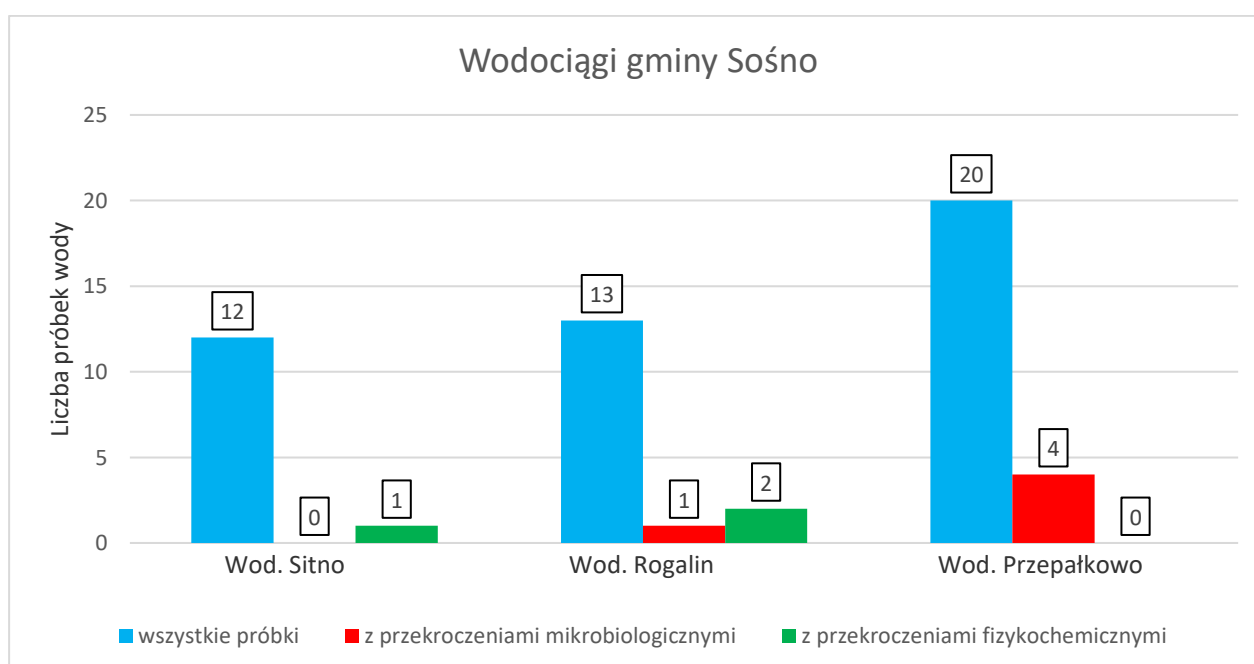
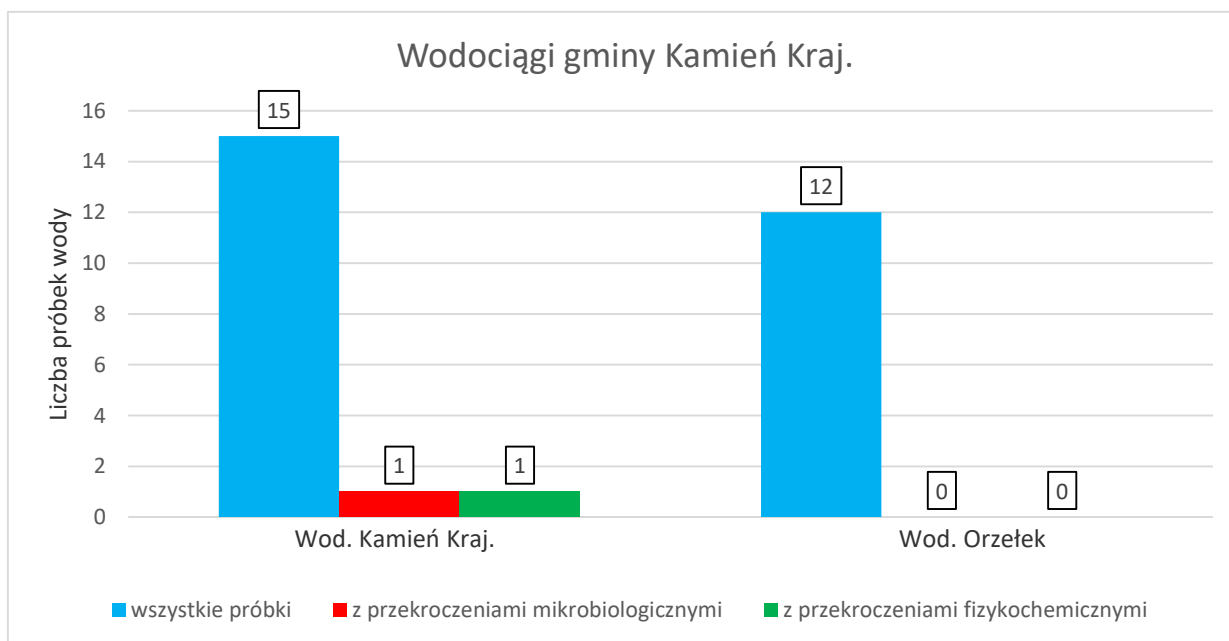
W 2017r. został zlikwidowany wodociąg publiczny w Lutówku. Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pochodzącą z ujęcia w Sępólnie Kraj.

Badania jakości wody

Ogółem w 2017 w ramach monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu sępoleńskiego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. pobrał 98 próbek do badań mikrobiologicznych i fizykochemicznych. 87 próbek pobrano w ramach monitoringu kontrolnego w którego zakresie są podstawowe parametry mikrobiologiczne i fizykochemiczne pozwalające określić jakość wody. Pobrano również 11 próbek wody w ramach monitoringu przeglądowego celem zbadania wszystkich określonych przepisami prawa parametrów mogących mieć wpływ na jakość wody (t.j. oprócz podstawowych parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych wody określono stężenia metali ciężkich, związków ropopochodnych, pestycydów, związków chemicznych mogących powstawać w czasie o uzdatniania bądź dystrybucji wody jak i związków naturalnych występujących w pokładach wodonośnych). W **8 pobranych próbkach stwierdzono przekroczenia parametrów organoleptycznych lub fizykochemicznych** (smak, mętność, utlenialność, mangan, żelazo).

W tabelach poniżej przedstawiono ilość wszystkich pobranych próbek wody oraz przekroczenia parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych (pobory dokonane przez Inspekcję Sanitarną w ramach prowadzonego monitoringu oraz pobory dokonywane przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne w ramach kontroli wewnętrznej).





W związku z przekroczeniami parametrów fizyko-chemicznych we wszystkich przypadkach Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia. Zarządzający wodociągami w ciągu 30 dni wykonali niezbędne działania naprawcze, uzyskując właściwe parametry wody (potwierdzone badaniami próbek wody).

W jednym przypadku – Wodociąg w Sypniewie – po przeprowadzeniu działań naprawczych nie udało się uzyskać prawidłowej wartości manganu. Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Więcborku, będący właścicielem powyższego wodociągu poinformował o uruchomieniu procedury związanej z całkowitą modernizacją Stacji Uzdadniania Wody w Sypniewie. Przebudowa będzie polegała na wymianie wszystkich urządzeń technologicznych do produkcji wody, łącznie ze zmianą systemu uzdatniania. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. mając na uwadze fakt, że **modernizacja SUW jest warunkiem niezbędnym do uzyskania właściwej jakości wody**

przychylił się do zaproponowanego przez administratora wodociągu terminu, wydając decyzję na przywrócenia właściwych parametrów wody do spożycia w terminie do 31.03.2018r.

W ciągu całego roku dla 4 wodociągów (Pęperzyn, Przepańkowo, Wałdowo, Kawle) wydano decyzje nakazujące unieruchomienie wodociągu ze względu na występowanie w wodzie bakterii z grupy coli.

Na koniec 2017r. wszystkie wodociągi dostarczały konsumentom wodę spełniającą wymagania mikrobiologiczne określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia.

W drugim półroczu 2017r., po przejściu nawałnicy oraz częstych opadach deszczu na terenie całego powiatu sępoleńskiego zaobserwowaną nadmierną ilość wód gruntowych, co między innymi przyczyniło się do zalania wodą dna komory studni w Stacji Uzdatniania Wody w Wałdowie oraz skażenia mikrobiologicznego wody.

Zarządzający wodociągiem przeprowadził szereg działań naprawczych, m.in. odwodnienie studni, chlorowanie studni wraz z kolumnami, chlorowanie i płukanie filtrów, chlorowanie sieci wodociągowej, odkopanie ziemi wokół studni w celu odprowadzenia wód powierzchniowych oraz izolacja studni głębinowych. W czasie wykonywania wyżej wymienionych prac mieszkańcom zapewniono wodę pochodzącą z Wodociągu Publicznego w Sępólnie Kraj. Po usunięciu nieprawidłowości oraz wykonaniu kontrolnych badań wody uruchomiono Wodociąg w Wałdowie.

Bieżące wyniki badań jakości wody są publikowane na stronach internetowych przedsiębiorstw wodno-kanalizacyjnych, stronach gmin, oraz Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sępólnie Kraj. O przypadkach unieruchomienia dostaw wody konsumentom są informowani w formie komunikatów wydawanych przez Burmistrza - które są publikowane i dystrybuowane oraz przekazywane przez lokalne media.

W 2017r. w gminach Sępólno Kraj. i Więcbork został wprowadzony system informatyczny polegający na informowaniu odbiorców drogą SMS o wszelkich awariach lub planowanych przerwach w dostawie wody.

Działania edukacyjne

W miesiącu marcu w ramach obchodów Światowego Dnia Wody, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. zorganizował we współpracy z Zakładem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Sępólnie Kraj. zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży z Zespołu Szkół nr 3 w Sępólnie Kraj. W ramach przeprowadzonych zajęć odbył się pokaz urządzeń i maszyn oraz zapoznanie uczestników z procesem uzdatniania wody w zmodernizowanej Stacji Uzdatniania Wody w Sępólnie Kraj. a także w zmodernizowanej Oczyszczalni Ścieków w Sępólnie Kraj. Jednym z elementów zajęć edukacyjnych było również poznanie przez młodych odbiorców specyfiki pracy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.



STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Głównym kierunkiem działań Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sępólnie Kraj. jest dbanie o wzrost bezpieczeństwa epidemicznego poprzez nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej, uwzględniając potrzeby i warunki lokalne oraz stan sanitarny obiektów i środowiska, w tym w szczególności nad warunkami świadczenia usług w obiektach hotelarskich, zakładach fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, w obiektach turystycznych i sportowych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. w 2017r. objął nadzorem **323 obiekty użyteczności publicznej oraz 5 miejsc wykorzystywanych do kąpielii.**

Każdego roku obserwuje się wzrost liczby obiektów znajdujących się w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Sępólnie Kraj.

Obiekty użyteczności publicznej stanowią liczną i różnorodną grupę, co powoduje zróżnicowanie wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać obiekty należące do poszczególnych kategorii.

W **2017r.** skontrolowano **195 obiektów** oraz 5 miejsc wykorzystywanych do kąpielii, co stanowi prawie 62% ogółu nadzorowanych obiektów. Przeprowadzono łącznie **228 kontroli sanitarnych**, wydano **45 decyzji** administracyjnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego oraz **34 decyzje** z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego (dotyczących ekshumacji) oraz 77 decyzji płatnościowych.

W 2017r. przeprowadzono ponadto: 11 kontroli z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego nad przebiegiem ekshumacji, 6 kontroli interwencyjnych w związku ze zgłoszonymi doniesieniami sanitarnymi oraz 2 kontrole związane z wydaniem opinii sanitarnej (apteki).

Wśród wszystkich obiektów użyteczności publicznej nie odnotowuje się obiektów w bardzo złym stanie sanitarno–technicznym, a stwierdzane nieprawidłowości usuwane są w niedługich okresach czasu.

W 2017r. **postępowania administracyjne** dotyczące doprowadzenia obiektów do wymaganego stanu sanitarno–higienicznego lub technicznego, a także związane z nieprawidłowościami dotyczącymi procedur lub postępowania z odpadami niebezpiecznymi toczyły się wobec **13 obiektów**. Wśród tej grupy obiektów znalazły się: 2 zakłady fryzjerskie, 2 inne zakłady, w którym świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu, 2 salony kosmetyczne, 1 hotel, 2 stacje paliw, 1 dom kultury, 1 plac zabaw, 1 apteka i 1 pływalnia.

Nieprawidłowości sanitarno – higieniczne oraz techniczne jakie stwierdzano podczas kontroli w wymienionych obiektach dotyczyły przede wszystkim niewłaściwego ogólnego stanu sanitarno – technicznego pomieszczeń, braku wentylacji, braku procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi, niewłaściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi, braku kontroli procesu sterylizacji w autoklawie lub niewłaściwej sterylizacji narzędzi oraz nieprzekazywania aktualnych sprawozdań z badania wody na pływalni.

Na przestrzeni kilku lat nadal obserwuje się wzrost liczby istniejących na terenie powiatu **placów zabaw**. W 2017r. pod nadzór trafił 1 nowy plac zabaw – w Wałdowie. Nadal problemem jest

zapewnienie właściwych warunków technicznych na istniejących placach zabaw. Drewniane elementy przyrządów pod wpływem warunków atmosferycznych łatwo ulegają zniszczeniu, a sołectwa dysponują ograniczonymi środkami finansowymi na ich renowację bądź wymianę. W dwóch gminach zauważa się tendencję do stopniowego usuwania drewnianych urządzeń i zastępowania ich metalowymi urządzeniami o znacznie lepszej jakości.

O stwierdzonych podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowościach technicznych urządzeń poinformowano wystąpieniem właścicieli placów zabaw oraz przekazano informacje do Inspektoratu Nadzoru Budowlanego w Sępólnie Kraj.

W ewidencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sępólnie Kraj. znajdują się:

- **basen kąpielowy kryty oraz jacuzzi przy Zespole Pałacowo – Parkowym w Runowie Kraj.,**
- **jacuzzi przy Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Kraj.**

Z końcem roku 2017 został zamknięty basen kąpielowy kryty oraz jacuzzi zlokalizowane przy Hotelu „Diadem” w Jerzmionkach.

W 2017r. przeprowadzono kontrolę sanitarną Basenu przy Hotelu „Diadem” w Jerzmionkach oraz basenu przy Zespole Pałacowo – Parkowym w Runowie Kraj. Kontrole nie wykazały nieprawidłowości sanitarno – higienicznych oraz technicznych.

Zarządzający basenami przeprowadzają regularne badania jakości wody na pływalniach, zgodnie z ustalonym harmonogramem

Przeprowadzane badania jakości wody basenowej wykazują incydentalne przypadki wzrostu chloru związanego oraz wolnego. Działania naprawcze podejmowane są na bieżąco.

W ciągu całego roku stwierdzono kilkukrotnie zanieczyszczenia mikrobiologiczne na pływalniach. W związku ze skażeniem mikrobiologicznym pływalnie zostały wyłączone z użytkowania na czas wykonywania działań naprawczych. Po uzyskaniu prawidłowych wyników badań obiekty wznowiły funkcjonowanie.

Na terenie powiatu sępoleńskiego udostępniono **5 miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli:**

- przy Jeziorze Sępoleńskim w Sępólnie Kraj.,
- przy Jeziorze Mochel w Kamieniu Kraj.,
- przy Jeziorze Konieczno w Lubczy
- dwa miejsca zwyczajowo wykorzystywane do kąpieli przy Jeziorze Więcborskim (plaża miejska oraz plaża przy ośrodkach wczasowych).

W czasie całego sezonu kąpielowego w 2017r. przeprowadzono 10 kontroli miejsc wykorzystywanych do kąpieli oraz 7 kontroli sprawdzających.

W 2017r. wydano 14 ocen jakości wody, stwierdzających jej przydatność do kąpieli, 1 ocenę stwierdzającą brak przydatności wody do kąpieli ze względu na ponadnormatywną liczbę enterokoków kałowych w ilości 600 jtk/100 ml (miejsce wykorzystywane do kąpieli przy ośrodkach wczasowych nad Jezioro Więcborskim). W związku z zanieczyszczeniem mikrobiologicznym wydano komunikat informujący o zakazie kąpieli w wyżej wymienionym miejscu. Na podstawie przeprowadzonych po kilku dniach kolejnych badań próbek wody zniesiono komunikat o zakazie kąpieli oraz wydano pozytywną ocenę jakości wody. W 5 przypadkach

stwierdzono brak przydatności wody do kąpieli ze względu na zakwit sinic. O zakazie kąpieli plażowicze byli informowani na bieżąco w formie komunikatów.

Działania edukacyjne

W 2017r. w ramach programu zapobiegania zakażeniom Wirusowego Zapalenia Wątroby typu C - HCV przeprowadzona została kampania informacyjna „HCV – jestem świadom”. W ramach tej kampanii akcją informacyjną oraz dystrybucją materiałów objęto 19 salonów fryzjerskich oraz 11 zakładów kosmetycznych i innych zakładów, w których świadczone są więcej niż jedna z usług.

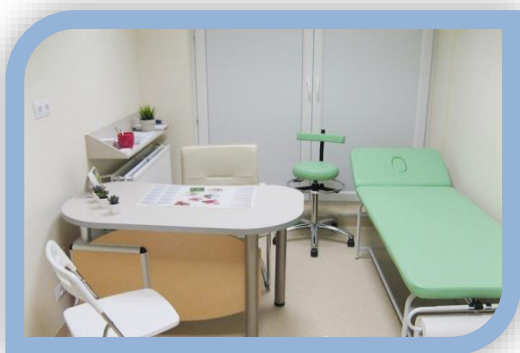
Podsumowanie

W 2017r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. skontrolował ogółem 195 obiektów użyteczności publicznej oraz 5 plaż przy miejscach zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli. **Zakwestionowano warunki sanitarne – higieniczne bądź techniczne w przypadku 13 obiektów.**

Do końca 2017r. odnotowano poprawę stanu sanitarnego 11 obiektów użyteczności publicznej,

Na przestrzeni kilku lat nadal obserwuje się wzrost liczby istniejących na terenie powiatu placów zabaw i siłowni plenerowych. Jednak coraz większym problemem jest zapewnienie właściwych warunków sanitarno – higienicznych i technicznych obiektów już istniejących.

W 2017r. zwiększyła się liczba salonów kosmetycznych oraz odnowy biologicznej. W branży kosmetycznej zauważalna jest tendencja do zakładania gabinetów mobilnych. Warunki sanitarno – higieniczne zarówno w salonach kosmetycznych, jak i fryzjerskich są z każdym rokiem coraz lepsze. Znacząco wzrosła świadomość osób prowadzących gabinety w zakresie stosowania procedur chroniących przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz właściwej i skutecznej sterylizacji narzędzi.



STAN SANITARNY PLACÓWEK OCHRONY ZDROWIA

W 2017r. ewidencja Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Sępólnie Kraj. obejmowała 46 placówek ochrony zdrowia: 19 podmiotów leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 27 praktyk zawodowych wykonujących działalność leczniczą. Skontrolowano łącznie 37 obiektów, przeprowadzając w nich łącznie 41 kontroli

sanitarnych z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego.

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego w 3 placówkach – wydano decyzje administracyjne nakazujące usunięcie nieprawidłowości: 2 w przychodniach i 1 w podmiocie z grupy zakładów badań diagnostycznych i medycznych laboratoriów medycznych. W 1 z przychodni obowiązki wynikające z decyzji zostały wykonane, w 1 postępowanie administracyjne w toku.

Negatywnie pod względem stanu sanitarno – higienicznego nie oceniono w 2017r. żadnego obiektu, natomiast w wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych poprawie uległ stan 5 obiektów (w tym 3, co do których wszczęto postępowanie w 2016r.).

W powiecie sępoleńskim zlokalizowany jest 1 szpital, tj. Szpital Powiatowy NZOZ "NOVUM – MED" Sp. z o.o. w Więcborku. Podlega on kontroli Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Bydgoszczy.

We wszystkich nadzorowanych placówkach opracowano procedury postępowania z odpadami, bielizną czystą i brudną, procedury dezynfekcji i sterylizacji sprzętu, dezynfekcji powierzchni i rąk. Dezynfekcja i sterylizacja narzędzi przeprowadzana jest w gabinetach zabiegowych i stomatologicznych. Sterylizacja narzędzi przeprowadzana jest wyłącznie w autoklawach. W przychodniach oraz w pozostałych gabinetach, w których udzielane są świadczenia zdrowotne stosuje się narzędzia jednorazowego użytku. Zaopatrzenie placówek w środki czystości, środki do dezynfekcji, materiały opatrunkowe i bieliznę oceniono jako wystarczające. Wszystkie podmioty lecznicze wykonujące działalność leczniczą oraz obiekty, w których prowadzona jest działalność lecznicza wykonywana przez praktykę zawodową opracowały procedury dotyczące prania brudnej bielizny. Podmioty prowadzące działalność leczniczą stosują wyłącznie bieliznę jednorazowego użytku. Czysta bielizna jest odpowiednio składowana w wyznaczonych pomieszczeniach.

Wszystkie placówki mają też uregulowane formalności w zakresie wytwarzania i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych. W większości nadzorowane obiekty przekazują odpady do magazynu odpadów niebezpiecznych przy Szpitalu Powiatowym NZOZ "NOVUM – MED" Sp. z o.o. Z czterech podmiotów leczniczych odpady odbierane są przez firmę REMONDIS MEDISON Sp. z o.o. z Dąbrowy Górniczej, Oddział Bydgoszcz ul. Wojska Polskiego 65. Wszystkie placówki ochrony zdrowia na nadzorowanym terenie powiatu sępoleńskiego zaopatrywane są w wodę z wodociągów publicznych.



WARUNKI SANITARNO - HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w zakładach pracy Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. w roku 2017 prowadził nadzór nad:

- przestrzeganiem zasad, przepisów higieny pracy i warunków środowiska pracy,
- przestrzeganiem przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne i ich mieszaniny lub wyroby obowiązków wynikających z przepisów prawa,
- przestrzeganiem przepisów w zakresie wprowadzania i stosowania w działalności zawodowej produktów biobójczych,
- przestrzeganiem przepisów w zakresie szkodliwych czynników biologicznych występujących w środowisku pracy,
- przestrzeganiem przepisów w zakresie szkodliwych czynników rakotwórczych i mutagennych w środowisku pracy – kontrole warunków pracy podczas prac związanych z rozbiórką azbestu,
- wprowadzaniem do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.

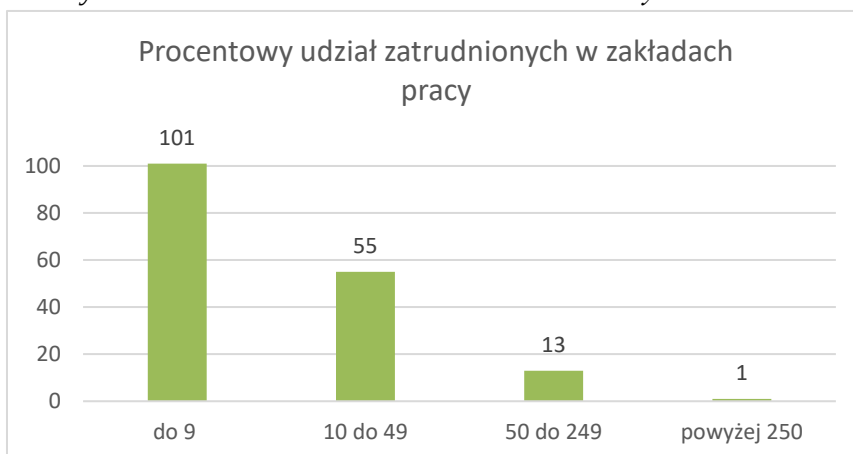
Jednym w priorytetowych elementów działalności pionu higieny pracy jest prowadzenie postępowań w sprawach chorób zawodowych.

Struktura zatrudnienia

Pod nadzorem bieżącym Powiatowej Stacji Sanitarnej – Epidemiologicznej w Sępólnie Kraj. znajduje się **170 zakładów pracy**, w których zatrudnionych jest **3281 osób**. Wśród zakładów przeważają mikroprzedsiębiorcy zatrudniający do 9 pracowników oraz przedsiębiorstwa małe zatrudniające do 49 osób.

Większość nadzorowanych obiektów stanowią zakłady przetwórstwa drewna, produkcji mebli, branży spożywczej oraz zakłady zajmujące się handlem detalicznym. Pozostałą grupę stanowią: zakłady produkujące wyroby ze stali, warsztaty samochodowe, firmy handlowo – usługowe, firmy budowlane i produkcji materiałów budowlanych, firmy transportowe.

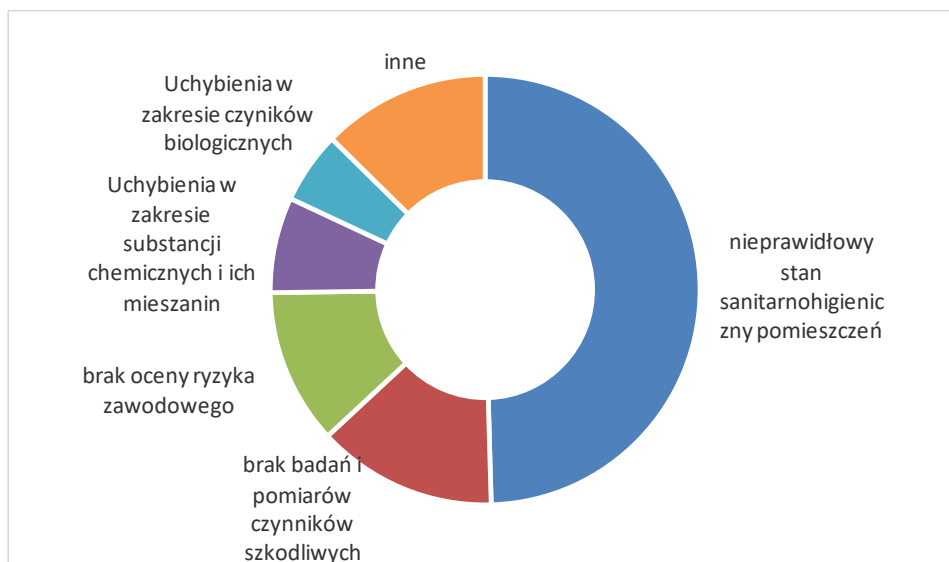
Rysunek 1. Struktura zatrudnienia w nadzorowanych zakładach



Nadzór bieżący nad środowiskiem pracy

W roku 2017 przeprowadzono **77 kontroli**, w tym **55 kontroli kompleksowych**, **19 kontroli sprawdzających** oraz **3 kontrole tematyczne**. Ogółem skontrolowano **60 zakładów pracy**. Wydano **19 decyzji** z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego, w których ujęto łącznie **111 nakazów** (nieprawidłowości). Do najczęściej stwierdzanych nieprawidłowości należy zaliczyć uchybienia w zakresie:

- poprawy stanu sanitarno – higienicznego pomieszczeń – **5**,
- przeprowadzenia oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy – **15**,
- przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy – **13**,



Czynniki szkodliwe dla zdrowia

Wykonywaniu pracy towarzyszą z reguły niebezpieczne, szkodliwe i uciążliwe czynniki. Czynniki te można podzielić na:

- **fizyczne** obejmujące zagrożenia mechaniczne, elektryczne, pyłowe, termiczne, hałasem, drganiami mechanicznymi (wibracją), oświetleniem, promieniowaniem optycznym i laserowym, polami elektromagnetycznymi,
- **chemiczne** obejmujące zagrożenia substancjami i preparatami chemicznymi w tym rakotwórczymi,
- **biologiczne** obejmujące priony i wirusy, bakterie, grzyby, pasożyty wewnętrzne, czynniki roślinne i czynniki zwierzęce inne niż pasożyty wewnętrzne,
- **psychofizyczne** obejmujące obciążenie fizyczne (statyczne, dynamiczne, monotopia) i obciążenie psychofizyczne oraz stres.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sepólnie Kraj. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadził następujące kontrole dotyczące czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy:

1. Czynniki fizyczne:

Podczas wykonywania bieżącego nadzoru sanitarnego w **15 zakładach pracy** stwierdzono **brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia**.

W 8 zakładach pracy (stolarnie) w wyniku przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia stwierdzono przekroczenia NDN hałasu. W związku z czym przeprowadzono kontrole celem ustalenia działań jakie podejmuje pracodawca aby zminimalizować wpływ przekroczeń hałasu na pracowników. Specyfika i charakter zakładów pracy nie pozwalają w pełni wyeliminować przekroczeń hałasu w związku, z czym pracodawcy wdrażają program działań organizacyjno-technicznych zmierzających do ograniczenia narażenia na hałas. Pracownicy stosują odpowiednie ochronniki słuchu, maszyny i urządzenia są na bieżąco remontowane i konserwowane, stare maszyny wymieniane są na nowe, stosowane są również rotacje na stanowiskach pracy oraz zmianowość pracy maszyn.

2. Substancje i mieszaniny chemiczne:

W roku 2017 łącznie przeprowadzono 24 kontrole sanitarne w tym zakresie. Skontrolowano **1 producenta, 1 dalszego użytkownika, 5 dystrybutorów oraz 17 stosujących**.

W trakcie kontroli stwierdzono naruszenia przepisów w zakresie braku spisu substancji i mieszanin chemicznych oraz braku ich kart charakterystyki.

3. Czynniki rakotwórcze i mutagenne – azbest:

W 2017r. przeprowadzono **1 kontrolę** podczas prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Prace te wykonywane były przez firmę spoza powiatu sępoleńskiego. Podczas tej kontroli przeprowadzone były badania i pomiary pyłów azbestu przez pracowników Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Bydgoszczy.

4. Czynniki biologiczne:

Podczas **38 kontroli** sprawdzono przestrzeganie przepisów prawa dotyczących szkodliwych czynników biologicznych.

W trakcie kontroli w **2 zakładach pracy** stwierdzono brak:

- oceny ryzyka zawodowego w zakresie tych czynników,
- rejestru prac narażających pracowników na działanie czynników biologicznych,
- rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników biologicznych.

Choroby zawodowe

W roku 2017 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sepólnie Krajeńskim przeprowadził 3 postępowania w sprawach chorób zawodowych, w tym 1 postępowanie na podstawie współpracy z PSSE w Złotowie, które dotyczyło przeprowadzenia oceny narażenia zawodowego osoby pracującej

na terenie powiatu złotowskiego. W roku 2017 do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sępólnie Kraj. wpłynęły **3 zgłoszenia podejrzeń** choroby zawodowej (przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy: zespół cieśni w obrębie nadgarstka – 2 przypadki, oraz choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa – borelioza).

Wydano:

- 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej,
- 1 decyzja o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

NADZÓR NAD PRZESTRZEGANIEM ZAPISÓW USTAWY O PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII

W roku 2017 przeprowadzono 4 kontrole tematyczne, podczas których **nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych.**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. na bieżąco współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Sępólnie Kraj. w zakresie nadzoru bieżącego i działań profilaktycznych dotyczących środków zastępczych.

Pod koniec roku 2017 KPP w Sępólnie Kraj. przekazała do PSSE w Sępólnie Kraj. **dwie sprawy dotyczące podejrzenia wprowadzania do obrotu środków zastępczych bądź nowych substancji psychoaktywnych.** Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj. przekazał do badań do Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Bydgoszczy dwie próbki. W wyniku tych badań stwierdzono obecność:

- Próbkę nr 1 – N-ethylhexedrone, który należy traktować jako środek zastępczy;
- Próbkę nr 2- N-ethyl Pentylone, który należy traktować jako środek zastępczy.

W chwili obecnej powyższe sprawy są w toku.

W roku 2017 wydano 1 decyzję dotyczącą przepadku i zniszczenia na rzecz Skarbu Państwa – sprawa z 2016r.

Na terenie powiatu w roku 2017 nie stwierdzono wprowadzania do obrotu środków zastępczych.

Wnioski

Najliczniejszą grupą nieprawidłowości stwierdzanych w zakładach pracy podczas kontroli sanitarnych w powiecie sępoleńskim są uchybienia w zakresie nieprawidłowego stanu higieniczno-sanitarnego pomieszczeń oraz nieprawidłowości związane z brakiem oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, a także brakiem badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. Najmniej uchybień występuje w zakładach pracy, w których działa służba BHP oraz pracodawcy rozumieją potrzebę dbania o dobre warunki pracy.

Jako główne przyczyny powstawania uchybień dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy można wskazać:

- wysokie koszty, jakie musi ponieść pracodawca za wykonanie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (często zakład zatrudnia tylko 1-3 pracowników),
- niewłaściwą interpretację lub nieznaną przepisów prawnych przez pracodawców lub osoby odpowiedzialne za bezpieczne i higieniczne warunki pracy w zakładach,
- brak odpowiednich służb bhp.

Obecnie na terenie powiatu sępoleńskiego nie stwierdzono sklepów oferujących w sprzedaży „środki zastępcze”. Jednakże pojawiają się przypadki stosowania tych środków przez osoby zamieszkujące teren naszego powiatu.

Reasumując, stan sanitarno – higieniczny środowiska pracy w zakładach na terenie powiatu sępoleńskiego ciągle budzi dużo zastrzeżeń, jednakże nieustający rozwój technologiczny zakładów oraz rosnąca wśród pracodawców świadomość konieczności ochrony zdrowia i życia pracowników wskazuje na poprawę warunków pracy w najbliższych latach.



WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO – WYCHOWAWCZYCH

Działalność i kompetencje Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie Higieny Dzieci i Młodzieży obejmuje sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad przestrzeganiem przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące:

- stanu sanitarno – higienicznego i technicznego placówek oświatowo-wychowawczych
- higieny procesu nauczania
- warunków do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach
- warunków do utrzymania higieny osobistej w placówkach nauczania i wychowania
- nadzoru nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży

Liczba placówek (ogółem) nadzorowanych przez Stanowisko ds. Higieny Dzieci i Młodzieży w 2017r. :

a) stałych - 41 (1 żłobek, 1 klub dziecięcy, 8 przedszkoli, 3 gminne pracownie edukacji kulturalnej, 20 szkół podstawowych, 2 zespoły szkół, 2 świetlice terapeutyczne, 1 dom pomocy społecznej, 2 schroniska młodzieżowe, 1 warsztat terapii zajęciowej);

b) sezonowych – 47 (6 placówek wypoczynku zimowego, 41 placówek wypoczynku letniego).

W roku 2017 przeprowadzono **124 kontrole sanitarne**. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano **4 decyzje merytoryczne** dotyczące poprawy stanu sanitarno – higienicznego:

Decyzje dotyczyły:	Liczba nakazów
Ciągów komunikacyjnych w budynkach (nawierzchnie, schody, zabezpieczenia kaloryferów itd.) i/lub szatni	2
Sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży	4
Stanu sanitarno-higienicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne	3
Warunków prowadzenia zajęć WF	1
Badań do celów sanitarnych	1
Systemu I pomocy (apteczki, instrukcje itp.)	1
Nieprzestrzegania GHP / GMP	2
Postępowania z odpadami	1
Złego stanu technicznego bloku żywieniowego	1
Jakości wody pitnej	1
Brak wykazu składników oraz alergenów w jadłospisach	3
Brak wentylacji	1
Zbita szyba	1
Wymiana dywanów	1

Stan sanitarno - higieniczny placówek oświatowo - wychowawczych

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 4 obiektach (co stanowi niespełna 10 % wszystkich obiektów stałych) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno - higienicznego. W porównaniu z rokiem 2016 wykonano w kontrolowanych placówkach porównywalną ilość prac remontowych. Poprawa zarówno w zakresie warunków technicznych jak i higienicznych jest zauważalna.

Ponadto 3 szkoły poniosły znaczne uszkodzenia dachów na budynkach oraz zalanie wielu pomieszczeń w skutek nawałnicy która wystąpiła w dniu 11.08.2017r. Szkoły po oszacowaniu strat przez firmy ubezpieczeniowe natychmiast przystąpiły do prac naprawczych. Większość uszkodzeń wewnątrz budynków zostało usuniętych przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego. Naprawy dachów i uszkodzeń wokół budynków trwały dłużej. Dyrektorzy zdecydowali o planowym rozpoczęciu roku szkolnego. Zabezpieczyli także odpowiednio teren w celu zachowania bezpieczeństwa.

W 2017 roku brak zmiany w infrastrukturze nadzorowanych placówek. Żadna z placówek nie wzbogaciła się o nowe pomieszczenia. Zmiany pojawiły się jednak w związku z reformą oświaty gdzie przekształceniu uległy następujące rodzaje szkół:

- gimnazja (2) – jedno weszło w struktury zespołu szkolno - przedszkolnego, drugie zostało przekształcone w szkołę podstawową
- zespoły szkół (10) – zostały przekształcone w szkoły podstawowe.

Badania środowiska szkolnego

Rok	Badania ogółem	w tym:			
		natężenie oświetlenia sztucznego	tygodniowy rozkład lekcji	stoły i krzesła	temperatura pomieszczeń
2015	378	72	127	179	0
2016	633	2	120	189	0
2017	379	34	140	205	0

Natężenie oświetlenia sztucznego

Pomiary przeprowadzono w: 2 szkołach podstawowych – 16 badań (160 oznaczeń), w 2 zespołach szkół – 18 badań (180 oznaczeń). W jednym zespole szkół wszczęto postępowanie administracyjne w zakresie poprawy natężenia oświetlenia w salach lekcyjnych (10 sal).

Tygodniowy rozkład lekcji

Przebadano łącznie 140 oddziałów: 65 w szkołach podstawowych (130 oznaczenia), 60 w zespołach szkół (120 oznaczeń) i 15 w gimnazjach (30 oznaczeń). Badanie dotyczyło klas 4-6 oraz gimnazjów - nieprawidłowości nie stwierdzono.

Meble szkolne

Przebadano łącznie 205 stanowisk pracy (33 przedszkolaki, 158 uczniowie szkół podstawowych, 14 uczniowie zespołu szkół), co daje 615 oznaczeń (krzesło, ławka, wzrost). Stwierdzone niedostosowanie mebli do wzrostu uczniów skorygowano na miejscu poprzez odpowiednie zestawienie mebli lub przesadzenie uczniów. Nie prowadzono badań w zakresie: temperatury pomieszczeń i obciążenia tornistrami

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

Jednym z elementów kontroli sanitarnej jest nadzór nad niebezpiecznymi substancjami i ich mieszaninami w szkołach. Kontrolowane zagadnienia to aktualny spis, posiadanie kart charakterystyki, właściwe oznakowanie i przechowywanie niebezpiecznych substancji i ich mieszanin oraz zapoznanie uczniów z zasadami BHP w tym zakresie. W związku z reformą oświaty i zmianami w podstawach nauczania szkoły podstawowe zakupiły zestawy odczynników chemicznych niezbędnych do prowadzenia zajęć z chemii. Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono uchybień w zakresie przechowywania chemikaliów w szkołach. Żadna placówka w 2017r. nie oddawała przeterminowanych bądź zbędnych odczynników do utylizacji.

Dożywianie uczniów

Wszystkie szkoły prowadzą dożywianie. Posiłki podawane są w formie pełnego obiadu lub ciepłego posiłku jednodaniowego. Łącznie z posiłków w szkole korzysta 944 dzieci (w 2014 – 766 dzieci, w 2015 - 915 dzieci, w 2016 – 923 dzieci), co stanowi zaledwie 20,88 % całej populacji uczniowskiej szkół podstawowych i gimnazjalnych. Z tego 61 % (574 - 2017r., 505 – 2016r., 593 – 2015r.) to posiłki dofinansowywane przez ośrodki pomocy społecznej i inne organizacje charytatywne. Ponadto 21 szkół oferuje ciepły napój z czego korzysta 1390 uczniów. Większość szkół przystąpiła także do programów „Szlanka mleka” (korzystało 2143 dzieci) oraz „Owoce w szkole” (korzystało 1731 dzieci).

Profilaktyczna opieka zdrowotna nad uczniami

W zakresie profilaktycznej opieki zdrowotnej nad uczniami w przedszkolach i szkołach odczuwa się znaczny niedosyt. Żadne z przedszkoli nie posiada gabinetu profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Na terenie szkół (22) jest ich 7 co stanowi 32%. Oprócz braku odpowiednich pomieszczeń do świadczenia usług pielęgniarstwa jest jeszcze problem ich częstotliwości. W wiejskich szkołach pielęgniarki pracują zadaniowo i w szkole są obecne raz na dwa tygodnie. Opieki lekarskiej na terenie szkół brak całkowicie. Gabinety lekarza stomatologa znajdowały się w 2 placówkach nauczania i wychowania na terenie powiatu sępoleńskiego. Możliwość korzystania z nich mieli uczniowie i przedszkolaki. Gabinety te zostały unieruchomione w 2014r. Ponadto zmniejszyła się także liczba stomatologów w powiecie posiadających umowy na świadczenie usług stomatologicznych w ramach NFZ.

Nadzór nad szkołami ponadgimnazjalnymi

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Sępólnie Kraj. jest jednostką zespolonej administracji powiatu sępoleńskiego skutkiem czego nie prowadzi nadzoru na szkołami ponadgimnazjalnymi, Zespołem Szkół nr 2 w Sępólnie Kraj., Poradnią Psychologiczną - Pedagogiczną w Sępólnie Kraj., oraz Placówką Opiekuńczo - Wychowawczą Wielofunkcyjną w Więcborku i Małej Cerkwicy. Nadzór w tych obiektach pełni Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Bydgoszczy. Z informacji przekazanych przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego Bydgoszczy w roku 2017 skontrolowane zostały: Zespół Szkół Ponadpodstawowych w Sępólnie Krajeńskim, Zespół Szkół nr 2 w Sępólnie Krajeńskim, Zespół Szkół

Centrum Kształcenia Rolniczego w Sypniewie, Placówka opiekuńczo – Wychowawcza w alej Cerkwicy, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Sępólnie Kraj. Placówki te kontrolowane były przez Oddział Higieny Pracy i Higieny Żywności. Wszystkie placówki otrzymały ocenę pozytywną.

Ocena wypoczynku dzieci i młodzieży

Wypoczynek zimowy.

W minionym roku w okresie ferii zimowych skontrolowano 6 turnusów wypoczynkowych na terenie powiatu. Wszystkie odbywały się w Centrum Sportu i Rekreacji w Sępólnie Kraj. Grupy przyjezdne – 4, półkolonie – 2. Ponadto dzieci z naszego terenu mogły także uczestniczyć w różnorodnych zajęciach organizowanych w ramach swojej działalności przez biblioteki, domy kultury, świetlice wiejskie.

Wypoczynek letni.

W okresie wakacji letnich łącznie objęto nadzorem **41 turnusów wypoczynkowych**. Większość turnusów miało charakter wyjazdowych obozów sportowych (34). Objęto nadzorem także 4 placówki wypoczynku w miejscu zamieszkania. Łącznie wypoczywało 1235 uczestników wypoczynku.

Uczestnicy wypoczynku korzystali z miejscowych kąpielisk będących pod nadzorem PPIS w Sępólnie Kraj. Dzieci i młodzież trenowały różne dyscypliny sportowe. Podczas wypoczynku wystąpił 4 zachorowanie – naderwanie torebki stawowej stawu skokowego, naderwanie mięśnia obojczykowego, uderzenie w tył głowy - krwiak, złamanie ręki w stawie promieniowo nadgarstkowym.

Wspólne kontrole przeprowadzono z pracownikiem Higieny Żywności, Żywienia i PU oraz pracownikiem ds. Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia. Wszystkim uczestnikom wypoczynku przekazano i omówiono z nimi materiały edukacyjne z zakresu realizacji akcji informacyjnej pn. „Bezpieczne Wakacje”, dotyczące m.in. zasad bezpiecznego wypoczynku nad wodą, profilaktyki uzależnień, zatruc pokarmowych, chorób odkleszczowych oraz bezpiecznego opalania się. Dla 16 grup zorganizowano spotkanie z funkcjonariuszem Policji, dla 2 z Strażą Pożarną. Kontrolą objęto także przestrzeganie wymagań ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych - nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Wnioski

- Podsumowując stan sanitarno - higieniczny w nadzorowanych placówkach zauważyliśmy systematyczną poprawę zarówno w zakresie warunków technicznych jak i higienicznych.
- Nadal istotny problem stanowi brak gabinetów profilaktyki zdrowotnej i opieki przedlekarskiej w szkołach. Pielęgniarki w większości placówek korzystają z pomieszczeń zastępczych, w których nie są zapewnione odpowiednie warunki do prowadzonych przez nie działań.
- Odnotowano niewielki wzrost liczby dzieci korzystających z ciepłych posiłków w szkołach zarówno tych finansowanych przez ośrodki pomocy społecznej jak i wykupywanych przez rodziców.
- W 2017r. kilkakrotnie podejmowano działania związane ze zwalczaniem wszań w przedszkolach i szkołach. Do Sekcji Nadzoru Przeciwepidemicznego nie zgłoszono żadnego przypadku zachorowania na świerzb. Nie odnotowano zgłoszeń owsicy. Zachorowania te przypuszczalnie występują lecz obecnie lekarze nie mają już obowiązku zgłaszania tych przypadków do PSSE. Pomoc polegała na udostępnieniu placówkom materiałów

edukacyjnych zarówno dla personelu szkoły jak i rodziców (ulotki, prezentacje) oraz umieszczaniu na bieżąco na stronie internetowej stacji wszelkich dostępnych związanych tematycznie opracowań.

- Podczas kontroli sanitarnych nie stwierdzono łamania zapisów ustawy z dnia 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.



SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA CHORÓB ZAKAŹNYCH

Ocenę sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych, sporządzono w oparciu o dane, o przypadkach zachorowań, zakażeń i zgonów, jakie wpłynęły do Powiatowej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej w Sępólnie Kraj., w 2017 roku, oraz dane z obszaru województwa kujawsko-pomorskiego, zgodnie z obowiązującymi przepisami

prawnymi - ustawa z dnia 5 grudnia 2008 roku o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. z 2018r. poz.151).

Sytuację epidemiologiczną na terenie powiatu sępoleńskiego, można uznać nadal za stabilną.

W 2017 roku nastąpił duży spadek zarejestrowanych przypadków zachorowań w stosunku do roku 2016. Według stanu sprawozdania MZ-56 za 2017 rok, zarejestrowano 268 przypadków zachorowań (w 2016 roku zgłoszono 525 przypadków). Przeprowadzono 192 wywiady epidemiologiczne, w przypadkach zgłoszonych podejrzeń lub wystąpień chorób zakaźnych. Przeprowadzono 52 kontrole w placówkach wykonujących działalność leczniczą. Na powyższą sytuację epidemiologiczną w naszym powiecie, miał wpływ m.in. znaczny spadek w przedziale :

- zachorowań na ospę wietrzną (*po okresie wzmożonej liczby zachorowań na ospę wietrzną (tz. epidemii wyrównawczej) w powiecie sępoleńskim, w minionym roku, odnotowano znaczny spadek zachorowań*),
- zachorowań na boreliozę (*diagnostyka boreliozy jest złożonym procesem i często wymaga czasu i zaangażowania wielu specjalistów*),
- zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile* (*każdy z pacjentów był obciążony, przynajmniej jednym z czynników ryzyka rozwoju zakażenia w/w bakterią*),
- Wirusowych Zapaleń Wątroby typu B (*sukcesywne zmniejszanie się liczby zachorowań, osiągnięto przede wszystkim, dzięki wprowadzeniu obowiązkowych szczepień p/WZWB oraz poprawie warunków sterylizacji i upowszechnienie stosowania sprzętu jednorazowego użycia w podmiotach prowadzących działalność leczniczą*),
- zachorowań wywołanych przez *Salmonellę* (*do spadku zachorowań przyczyniły się: programy zwalczania Salmonelloz wśród drobiu, nadzór nad produkcją i sprzedażą żywności, poprawa warunków socjalno-ekonomicznych oraz edukacja społeczeństwa*),

Natomiast wyższe współczynniki zapadalności, dotyczyły przede wszystkim następujących jednostek chorobowych:

- WZW typu A (*wzrost zachorowań odnotowano w całym kraju, ostatni sporadyczny przypadek zarejestrowano w naszym powiecie, w 2011r.*)

- wirusowych zakażeń jelitowych (*współczynnik zapadalności w grupie zakażeń rotawirusowych, był zbliżony do wartości w województwie, które także uległy wzrostowi*),
- gruźlicy (*gruźlica jest podstępna chorobą, w wielu przypadkach, prątki które bytują w organizmach w postaci uśpionej, mogą ulec aktywacji, gdy z różnych przyczyn dojdzie do osłabienia odporności*).

Nie zarejestrowano jednostek chorobowych, zespołów objawów oraz zdarzeń, których wystąpienie powoduje uruchomienie systemu wczesnego ostrzegania.



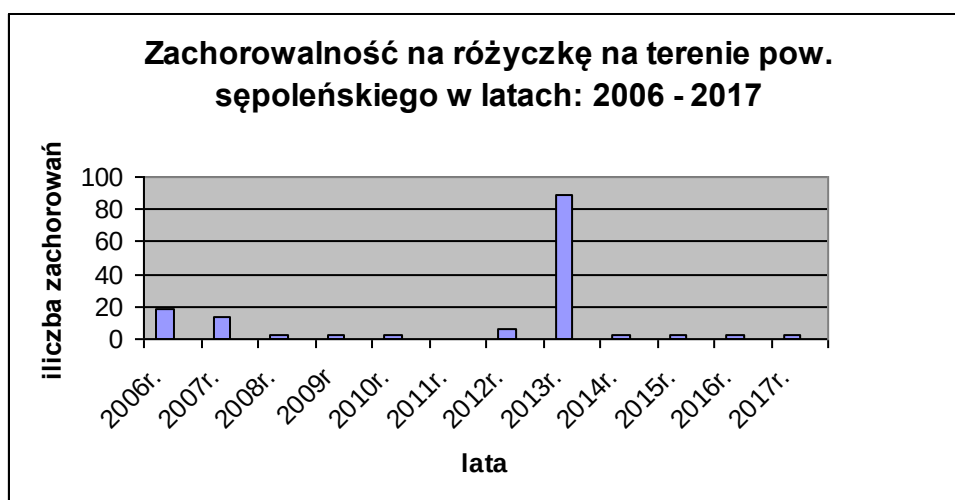
Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych objętych programem obowiązkowych szczepień ochronnych.

Krztusiec jest ostrą, bakteryjną chorobą dróg oddechowych, głównie wieku dziecięcego. Charakterystycznym objawem choroby jest długotrwale utrzymujący się napadowy kaszel z wydzielaniem lepkiej płwociny. Jedyńm źródłem zakażenia jest chory człowiek. Zakażenie następuje drogą powietrzno- kropelkową.

Na terenie powiatu sępoleńskiego w 2017 roku nie zarejestrowano zachorowań na **krztusiec**. Natomiast w roku 2016 zarejestrowano 4 przypadki tej jednostki chorobowej. Tendencja spadkowa w porównaniu z rokiem wcześniejszym, w tej grupie zachorowań widoczna jest także w wynikach analizy obejmującej całe województwo.

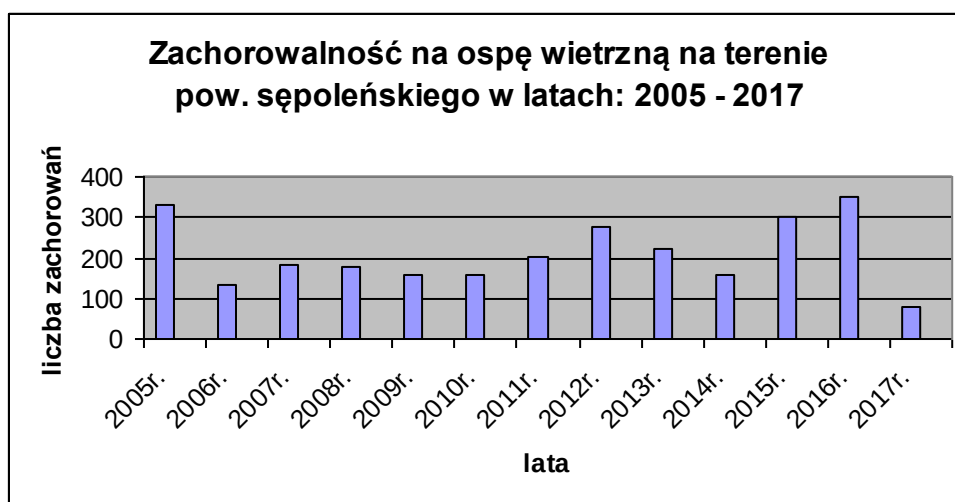
Różyczka jest charakterystyczną chorobą wieku dziecięcego i wówczas przebiega stosunkowo łagodnie. W przypadku, jednak gdy do zakażenia dojdzie u kobiet w ciąży, może to doprowadzić do poważnych zaburzeń w rozwoju płodu. W związku z powyższym od 2005 wprowadzono obowiązkowe szczepienia p/ko różyczce.

W roku 2017 zgłoszono, podobnie jak w trzech wcześniejszych latach, 2 przypadki (możliwe) **różyczki**. Zachorowania dotyczyły chłopców – lat 0, nie zaszczepionych p/ różyczce. Dzieci były leczone ambulatoryjnie. Zapadalność w powiecie sępoleńskim była około 4 - krotnie wyższa w porównaniu z województwem.



Ospa wietrzna występuje zwykle u dzieci. Na ogół stwierdza się u nich łagodne objawy kliniczne takie jak brak łaknienia, ból głowy, osłabienie, niewysoka gorączka, wysypka. U młodzieży i dorosłych może charakteryzować się znacznym nasileniem objawów. Ryzyko wystąpienia powikłań po zachorowaniu (np. wtórne zakażenia bakteryjne skóry, bakteryjne zapalenie płuc, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenie serca itp.) wzrasta wraz z wiekiem.

Zachorowalność na **ospę wietrzną** w 2017 roku uległa znacznemu spadkowi - zgłoszono 77 przypadków (w 2016r. zgłoszono 353 przypadki ospy). Większość zachorowań miało przebieg łagodny, żadna z osób nie wymagała hospitalizacji. Troje z chorych było poddanych szczepieniom p/ospie wietrznej. Najlicniejsza grupa wiekowa pacjentów, znalazła się w przedziale: od 5 do 9 roku życia. Współczynnik zapadalności był około 2,9 krotnie niższy w stosunku do wartości dla województwa, w którym ilość zachorowań wzrosła w porównaniu z rokiem 2016.



W 2017 roku znacznie zmalała (54 osób), w porównaniu z rokiem 2016 (92 osób) ilość dzieci uodpornionych zalecaną szczepionką p/ospie wietrznej oraz w ramach wprowadzonych pod koniec 2008 roku do Programu Szczepień Ochronnych szczepień dzieci z grup ryzyka.

Haemophilus influenzae typu B (Hib) jest bakterią mogącą powodować ciężkie zapalenie płuc, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, posocznice (sepsę), a także inne inwazyjne choroby.

Zarejestrowano 1 przypadek posocznicy, wywołanej przez *Haemophilus influenzae* (potwierdzony). Przypadek dotyczył dziecka - lat 3, które było zaszczepione p/ *Haemophilus influenzae*, zgodnie z PSO. Ustalono, że około 7 dni przed zachorowaniem, chory przeszedł infekcję górnych dróg oddechowych. Podejrzenie posocznicy, powzięte na podstawie objawów klinicznych (gorączki >39°C i bólów głowy), potwierdzone zostało badaniem laboratoryjnym – posiewem krwi w którym wyizolowano *Haemophilus influenzae*. Otoczenie dziecka objęto nadzorem epidemiologicznym. Nie ustalono źródła zakażenia

Nie zanotowano zachorowań na inne choroby i zakażenia, przeciw którym stosowane są obowiązkowe szczepienia: **odra, świnka, błonica, poliomielitis, tężec.**

2. Inne choroby wysypkowe wieku dziecięcego.

***Szkarlatynę (płonicę)** wywołują niektóre szczepy paciorkowców, produkujące toksynę bakteryjną. Paciorkowce to bakterie wywołujące m.in. anginę. Źródłem zakażenia jest chory na anginę lub płonicę. Zarazić się można drogą kropelkową, a także przez przedmioty lub pokarmy zakażone przez chorego.*

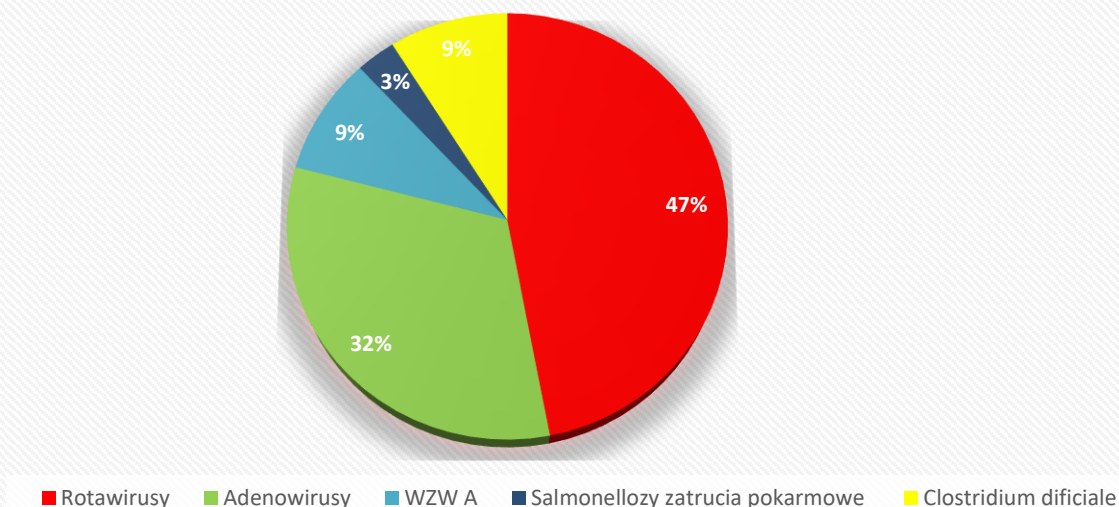
W roku 2017 ilość zarejestrowano 1 zachorowanie na **szkarlatynę (płonicę)**. W latach: 2015 i 2016, zgłoszono po 5 (możliwych) przypadków tej choroby.

Na terenie naszego powiatu, już od dłuższego czasu występuje tendencja spadkowa w tej grupie zachorowań.



3. Ocena sytuacji epidemiologicznej zatruc i zakażeń pokarmowych wywołanych przez czynniki biologiczne.

Zatrucia i zakażenia pokarmowe



- bakteryjne zatrucia i zakażenia pokarmowe,

Człowiek może zakażyć się **bakteriami Salmonella**, poprzez spożycie produktów żywnościowych pochodzących od zwierząt zakażonych (mięso, jaja, mleko), używanie skażonego sprzętu kuchennego, maszyn do produkcji żywności oraz braku przestrzegania zasad higieny żywienia i żywności. Pierwsze objawy choroby pojawiają się w okresie od 6 godzin do 3–7 dni od momentu kontaktu z czynnikiem zakaźnym i są to: bóle brzucha, gorączka, biegunka, odwodnienie, nudności, wymioty.

W analizowanym okresie czasowym, w przedziale zachorowań wywołanych pałeczkami **Salmonella sp.**, zgłoszono: 5 przypadków salmonelloz, w tym 3 przypadki zatruc pokarmowych i 2 przypadki posocznicy. W roku 2016 zgłoszono 4 przypadki salmonelloz.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, do wystąpienia zakażeń pokarmowych przyczyniły się przede wszystkim zaniedbania w zakresie przestrzegania higieny rąk, oraz nieprawidłowe nawyki żywieniowe, zwłaszcza u osób w starszym wieku.

Współczynnik zapadalności, dotyczący posocznicy, wywołanych pałeczkami *Salmonella*, był około 5-krotnie wyższy w porównaniu z wartościami w całym województwie. Obydwa przypadki, dotyczyły osób w starszym wieku, z chorobami metabolicznymi oraz z przewlekłymi objawami ze strony układu pokarmowego.

Clostridium difficile to beztlenowa bakteria, która w sprzyjających warunkach wywołuje zapalenie (uszkodzenie) jelita grubego. Zakażenie szerzy się drogą pokarmową i dotyczy przede wszystkim osób starszych, przebywających w szpitalach i domach opieki. Najpoważniejszym czynnikiem sprawczym są antybiotyki ze wszystkich grup farmakologicznych, częściowe lub pełne unieruchomienie, leki zmniejszające odporność i chemioterapia przeciwnowotworowa.

W 2017 roku zarejestrowano, 6 sporadycznych przypadków zachorowań na zakażenia jelitowe wywołane przez ***Clostridium difficile***, oraz 1 przypadek bakteryjnego zakażenia jelitowego nieokreślonego. Wszyscy pacjenci byli poddani hospitalizacji. Najmłodszy pacjent był w wieku > 60 lat. Podczas przeprowadzania wywiadów epidemiologicznych z osobami chorymi i członkami rodzin,

przeprowadzano działania informacyjno-edukacyjne.

W roku poprzedzającym, zgłoszono 12 przypadków, w tej grupie zachorowań. Zapadalność dla całego województwa była około 2 krotnie wyższa w stosunku do powiatu sępoleńskiego.

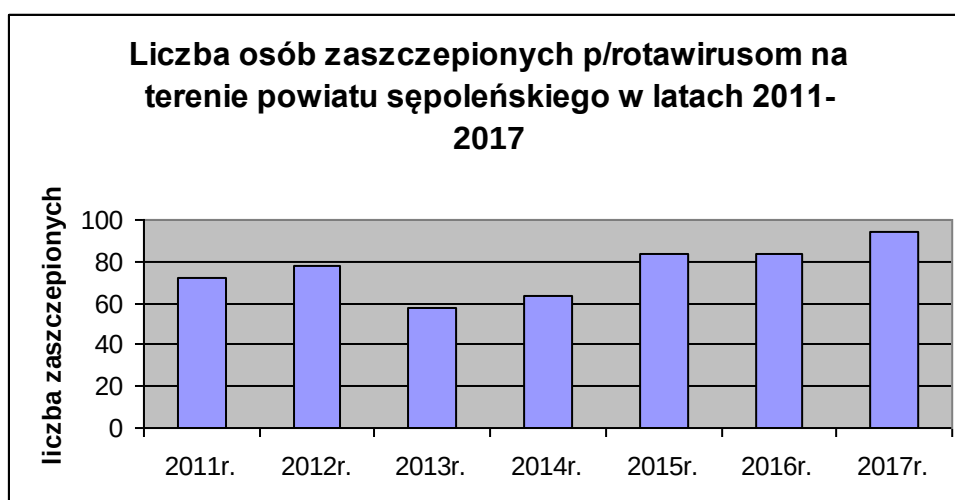
-wirusowe zakażenia jelitowe,

Rotawirusy są najczęstszą przyczyną występowania u dzieci niebakteryjnych biegunek zakaźnych, chorować mogą również osoby dorosłe. Do zakażenia dochodzi drogą fekalno-oralną na skutek bezpośredniego kontaktu z osobą zakażoną lub jej wydaliny – głównie poprzez zanieczyszczone kałem ręce, powierzchnie czy przedmioty codziennego użytku, czemu sprzyja nieprzestrzeganie podstawowych zasad higieny. W Polsce dostępne są 2 szczepionki przeciwko rotawirusom dla niemowląt od 6. do 24. tygodnia życia.

Adenowirusy to grupa wirusów, które zazwyczaj powodują choroby układu oddechowego. U dzieci, adenowirusy zwykle powodują podrażnienia dróg oddechowych i przewodu pokarmowego. Nie ma skutecznego sposobu ochrony przed infekcjami wywołanymi przez adenowirusy, dlatego tak ważną rolę odgrywa profilaktyka. Aby ograniczyć rozprzestrzenianie się adenowirusów, należy przywiązywać szczególną uwagę do zachowania higieny.

Spośród **wirusowych zakażeń jelitowych**, w analizowanym okresie 2017 roku zarejestrowano 67 zachorowań, co stanowi znaczny wzrost w stosunku do roku 2016, w którym zarejestrowano 46 przypadków. Z ogółu zakażeń wirusowych, 40 zachorowań wywołanych było przez **rotawirusy** (w 2016 roku zgłoszono 32 zachorowania), 27 przypadków przez **adenowirusy** (w 2016 roku zgłoszono 13 zachorowań). W grupie wiekowej dzieci do lat 2 wystąpiło 36 zachorowań. We wszystkich w/w przypadkach, chorzy poddani byli hospitalizacji.

Nadal najskuteczniejszą metodą zapobiegania zakażeniom rotawirusowym u małych dzieci, pozostają szczepienia ochronne, szczepionką doustną. Jednak nie do przecenienia, w przypadku wszystkich patogenów jest przestrzeganie zasad higieny osobistej oraz higieny żywienia i żywności.



Liczba dzieci zaszczepionych p/rotawirusom wzrosła, z 84 osób, zaszczepionych w 2016 roku do 94 osób, zaszczepionych w roku 2017.

Nie zarejestrowano zachorowań o etiologii norowirusowej.

WZW typu A

Wirusowe zapalenie wątroby typu A (wzw A) to choroba zakaźna wywołana przez wirusa HAV (Hepatitis A Virus), który jest odporny na działanie czynników zewnętrznych, tj. temperatura, substancje chemiczne. Ludzie są jedynym rezerwuarem wirusa wywołującego WZW A, który przenoszony jest głównie drogą pokarmową. Do zakażenia może dojść przez: kontakt bezpośredni z zakażonym człowiekiem (np. przeniesienie wirusa poprzez nie umyte po wyjściu z toalety ręce, kontakty seksualne, opieka nad osobą chorą) oraz poprzez spożycie skażonego pożywienia (np. nie umytych owoców).

W grupie zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, zarejestrowano 8 osób - 6 dzieci i 2 osoby dorosłe. Zachorowania zarejestrowano w związku z wystąpieniem 2 niepowiązanych epidemiologicznie ognisk rodzinnych.

Najskuteczniejszą metodą zapobiegania chorobie są szczepienia ochronne. Mają one zasadniczy wpływ na przerwanie dróg transmisji wirusa. Niemniej ważne jest przestrzeganie prawidłowych zasad higieny osobistej i higieny żywności i żywienia.

Współczynnik zapadalności był około 3,7 krotnie wyższy od odpowiednich wartości wykazanych w województwie.

- biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe u dzieci do lat 2 o etiologii nieokreślonej.

W roku 2017, ogólna liczba zarejestrowanych zachorowań uległa wzrostowi w stosunku do ubiegłego roku i wyniosła 25 przypadków. Natomiast w grupie **dzieci do lat 2**, zgłoszono, podobnie jak w 2016 roku - 4 przypadki.

Współczynnik zapadalności był ok. 1,5 krotnie niższy od współczynnika w województwie.

- ogniska zatruc i zakażeń pokarmowych

Odnotowano 2 ogniska wirusowego zapalenia wątroby typu A, które wystąpiły w mieszkaniach prywatnych. W toku prowadzonego dochodzenia epidemiologicznego, ustalono, że pierwsze z ognisk, było powiązane wspólnym źródłem zakażenia z ogniskiem WZW typu A, które wystąpiło na terenie powiatu złotowskiego, w wojew. wielkopolskim. W ramach współpracy z państwowymi powiatowymi inspektorami sanitarnymi, dyrektorami szkół oraz przychodniami poz, objęto nadzorem epidemiologicznym (w tym nadzorem lekarskim) 284 osoby. W wyniku przeprowadzonych dochodzeń epidemiologicznych w ogniskach ustalono, że do zakażeń wirusem HAV, doszło drogą kontaktową, na wskutek braku przestrzegania zasad higieny osobistej oraz higieny żywienia i żywności.

W związku z zachorowaniami, przeprowadzono szeroką akcję edukacyjną w społeczeństwie. Przekazano materiały edukacyjne do placówek oświatowo-wychowawczych, oraz przeprowadzono kilka spotkań informacyjno-edukacyjnych z rodzicami w w/w placówkach. W lokalnej prasie ukazał się artykuł pt. „Jak ustrzec się przed WZW A”.

W wyniku podjętych działań, 93 osoby z terenu naszego powiatu zaszczepiły się przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A.

Istotną rolę pełnią w zapobieganiu zatruciom pokarmowym pełni edukacja prozdrowotna społeczeństwa, propagująca prawidłowe nawyki higieniczno-zdrowotne oraz nadzór nad produkcją i sprzedażą żywności.

Jak każdego roku, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj., angażował się w działania informacyjno – edukacyjne, typu: „Uroczystości komunijne bez zatruc pokarmowych”, oraz „Bezpieczne wakacje”.

4. Ocena sytuacji epidemiologicznej chorób przenoszonych przez naruszenie ciągłości tkanek ze szczególnym uwzględnieniem wirusowego zapalenia wątroby typu B (WZW B), wirusowego zapalenia wątroby typu C (WZW C), HIV/AIDS.

Wirusowe zapalenie wątroby typu B (WZW B) jest chorobą wywoływaną przez wirus B zapalenia wątroby (HBV). Objawy choroby związane są z uszkodzeniem komórek wątroby. WZW B może przebiegać bez symptomatycznych objawów ostrej czy przewlekłej infekcji. Największe znaczenie dla zakażenia ma naruszenie ciągłości tkanek i kontakt (uszkodzonej skóry, śluzówek) ze skażoną krwią lub wydzielinami ciała (surowicą, spermą, śliną).

Szczepienia przeciwko WZW B są aktualnie najbardziej efektywnym sposobem zapobiegania zakażeniu.

W 2017 roku nie zarejestrowano żadnego przypadku zachorowania na **ostre WZW typu B**, jak również koinfekcji **WZW typu B+C**.

Zarejestrowano 2 nowe przypadki **WZW typu B**. Jedna z osób nie była szczepiona p/WZW typu B, w przypadku drugiej, brak było danych na temat szczepień.

Przebieg WZW C jest bardziej skryty niż w przypadku pozostałych WZW. Okres inkubacji trwa od 1–5 miesięcy. U około 80% osób zakażonych zakażenie przebiega bezobjawowo pomimo, iż w tym czasie wirus niszczy komórki gospodarza. U 50–75% osób zakażonych pojawiają się przewlekłe następstwa choroby, w tym m.in. przewlekłe zapalenie wątroby, marskość, pierwotny rak wątroby. Do zakażenia dochodzi najczęściej poprzez naruszenie ciągłości tkanek i kontakt (uszkodzonej skóry, śluzówek) ze skażoną krwią lub wydzielinami (surowica, sperma, ślina).

W analizowanym przedziale czasowym, rozpoznano 5 przypadków **przewlekłego WZW typu C**, dwie osoby były poddane hospitalizacji. Stanowiło to wzrost w stosunku do roku 2016, w którym rozpoznano 4 zachorowania na PWZW typu C. Chorzy, wraz z ich otoczeniem, zostali zgłoszeni do lekarzy poz, celem objęcia ich nadzorem lekarskim.

W minionym roku, do PSSE w Sępólnie Kraj., wpłynęło 7 nowych zgłoszeń dodatnich wyników badań w kierunku **antyHCV- przeciwciał przeciwko wirusowi zapalenia wątroby typu C** (w roku 2016 zgłoszono 12 dodatnich wyników).

W analizowanym okresie, nie zarejestrowano **nowo wykrytych zakażeń wirusem HIV**, oraz przypadków zachorowań na **AIDS**.

5. Ocena sytuacji epidemiologicznej w zakresie inwazyjnych zakażeń podlegających rejestracji.

- Streptococcus pneumoniae

***Zakażenia pneumokokowe** są najczęstszą przyczyną zapalenia ucha środkowego, zatok oraz przewlekłego zapalenia oskrzeli. Choroby pneumokokowe są uznawane za wiodącą przyczyną zgonów. Dzieci urodzone po 31 grudnia 2016 r. objęte zostały bezpłatnymi szczepieniami przeciwko pneumokokom. Bezpłatne szczepienia obejmują dzieci w drugim, czwartym i trzynastym- piętnastym miesiącu życia.*

Na terenie powiatu sępoleńskiego, w minionym roku zarejestrowano 1 chorobę, inwazyjną, wywołaną paciorkowcami (*Streptococcus pneumoniae*) – zapalenie płuc. Choroba dotyczyła osoby w podeszłym wieku, leżącej, z obciążonym wywiadem chorobowym.

- Streptococcus pyogenes,

***Róża** to choroba skóry wywoływana przez paciorkowce. Należy do ostrych stanów zapalnych skóry i tkanki podskórnej. Nieleczona lub niewłaściwie leczona może powodować wystąpienie poważnych zaburzeń ogólnoustrojowych.*

W 2017 roku, w grupie chorób inwazyjnych, wywołanych przez *Streptococcus pyogenes* inwazyjną, zgłoszono 1 przypadek (możliwy) **róży**.

- Neisseria meningitidis,

***Zakażenia meningokokowe:** Wywoływane są przez bakterie zwane meningokokami, które mogą spowodować zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Mogą również wywołać posocznicę (sepsę) czyli uogólnioną odpowiedź organizmu na zakażenie, określane wspólnie mianem inwazyjnej choroby meningokokowej. U około 20 - 40% zdrowych ludzi (nosicieli) meningokoki występują w jamie nosowogardłowej nie powodując żadnych dolegliwości ani objawów.*

W okresie poddanym analizie, zarejestrowano 1 przypadek (potwierdzony) zapalenia meningokokowego opon mózgowych w przebiegu **ostrej posocznicy meningokokowej**. Przypadek dotyczył dziecka – lat 7, nie zaszczepionego p/meningokokom.

W posiewie z płynu mózgowo-rdzeniowego wyhodowano: obecność materiału genetycznego, specyficznego dla *Neisseria meningitidis* typ B. Otoczenie chorego objęto nadzorem epidemiologicznym, podjęto działania edukacyjne i wdrożono, zgodnie z zleceniem lekarzy chemioprophylaktykę u 7 osób. Dziecko zostało wypisane z oddziału w stanie ogólnym dobrym. Nie ustalono źródła zakażenia, brak było innych zgłoszeń zachorowań na tę jednostkę chorobową.

6. Neuroinfekcje

W grupie neuroinfekcji, w 2016 roku zgłoszono 4 przypadki zachorowań, natomiast w roku 2017 były to 2 przypadki.

7. Choroby przenoszone przez kleszcze.

***Borelioza z Lyme** jest chorobą zakaźną, wywołaną przez bakterie – *Borrelia burgdorferi*. Jest to najczęściej występująca choroba przenoszona przez kleszcze w Ameryce Północnej, w Europie i Azji. Do zakażenia człowieka dochodzi na skutek ukłucia przez zakażonego kleszcza. Przebycie zakażenia nie daje trwałej odporności i nie chroni przed ponownym zakażeniem. Nie ma dostępnej szczepionki przeciwko tej chorobie.*

W 2017 roku, zarejestrowano 8 (w 2016 roku – 13) przypadków **boreliozy**. Zapadalność w powiecie sępoleńskim była niższa od zapadalności w województwie, około 1,4 krotnie. Wszystkie

przypadki dotyczyły osób dorosłych. 7 przypadków było potwierdzonych, 1 przypadek został zakwalifikowany jako prawdopodobny.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj., prowadził tradycyjnie już, działania informacyjno-edukacyjne wśród społeczeństwa, w zakresie profilaktyki boreliozy oraz kleszczowego zapalenia mózgu. W zakresie występowania chorób odzwierzęcych, kontynuowana jest współpraca z Powiatowym Inspektorem Weterynarii w Sępólnie kraj.

8. Gruźlica

Jest zakaźną i zaraźliwą chorobą wielonarządową. Ze względu na jej wyniszczający charakter od stuleci była nazywana suchotami. Źródłem zakażenia jest obficie prątkujący człowiek chory na gruźlicę układu oddechowego. Taki chory podczas kaszlu, kichania, odkrztuszania /odpluwania/ głośnego śmiechu, mówienia, wydala prątki wraz z kropelkami śluzu. Kropelki z zawartymi prątkami unoszą się w powietrzu, wysychają i opadają wraz z wdychanym powietrzem, mogą dostać się do płuc. Dochodzi do zakażenia prątkiem. Jeden nie leczony, prątkujący chory może zakazić w ciągu roku ok średnio o 10-15 osób.

Na terenie powiatu sępoleńskiego w 2017 roku zarejestrowano 6 przypadków zachorowań na gruźlicę płuc (wsp.zap. 14,51/100tys.). Wszystkie osoby z bliskiego otoczenia chorych zostały objęte nadzorem epidemiologicznym. W dwóch przypadkach, doszło do wznowy zachorowań. Jedno z zachorowań, zostało zdiagnozowane w ramach nadzoru nad otoczeniem rodzinnym, osoby chorej na gruźlicę. Zgodnie z obowiązującym prawem wszystkie działania mające na celu zapobieganie, wykrywanie i leczenie gruźlicy są bezpłatne dla wszystkich osób przebywających w Polsce także dla uchodźców i cudzoziemców.

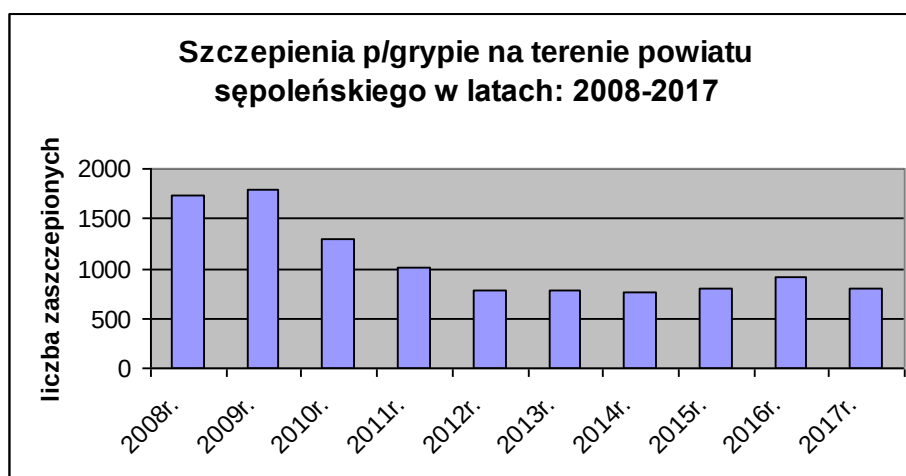
Współczynnik zapadalności był znacznie wyższy od wartości z 2016r., w którym zarejestrowano 2 przypadki gruźlicy oraz wyższy od zapadalności w województwie.

Zachorowalność na gruźlicę na terenie pow. sępoleńskiego w latach: 2010-2016								
		Miasto			Wieś			RAZEM
Rok	Zakres wiekowy zachorowań	1 mężczyźni	2 kobiety	3 razem (rubryki 1+2)	4 mężczyźni	5 kobiety	6 razem (rubryki 4+5)	7 (rubryki 3+6)
2017	29-69	2	2	4	1	1	2	6
2016	84-86		1	1	1		1	2
2015	29-74	1	2	3	1		1	4
2010	24-66	1		1	8	2	10	11

9. Choroby przenoszone drogą płciową – nie zarejestrowano.

10. Grypa i zachorowania grypopochodne.

Liczba podejrzeń zachorowań na grypę i zachorowania grypopodobne w analizowanym przedziale czasowym, była podobna do roku wcześniejszego i wynosiła 22080 przypadków. 118 osób zostało skierowanych do szpitala. Zgłoszono 1 zgon z powodu grypy.



W roku 2017 przeciwko grypie zaszczepiło się 805 osób, co stanowiło znaczący spadek w stosunku do roku 2016, w którym immunizacji poddano 915 osób.

Aktualne informacje na temat sytuacji epidemiologicznej grypy oraz komunikaty PZH i meldunki GIS są dostępne na stronie internetowej PSSE. W zakresie profilaktyki grypy, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj., nawiązuje współpracę z podmiotami wykonującymi działalność leczniczą, placówkami nauczania i wychowania.

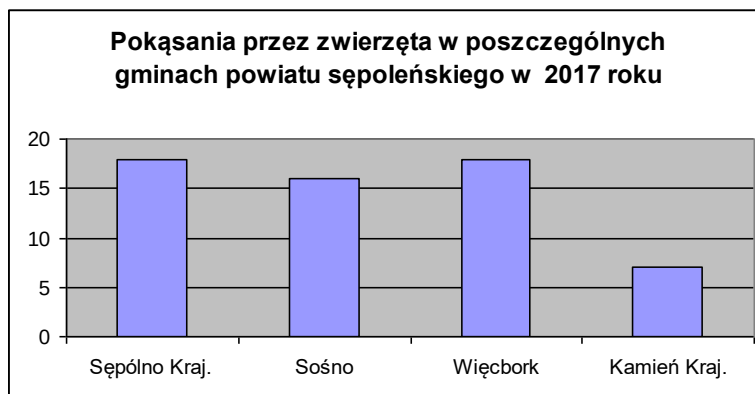
W minionym roku, w programie: Nadzór nad grypą – SENTINEL, nadal uczestniczył NZOZ „DOKTÓR” w Sępólnie Kraj., w ramach którego pobrano 5 wymazów wirusologicznych. W dwóch przypadkach podejrzenie grypy zostało potwierdzone. Ogółem, zgłoszono 4 (wsp.zap.9,65/100tys.) zachorowania na grypę typu A, w tym 2 hospitalizacje. Jeden z przypadków zakończył się zgonem pacjenta. Stanowiło to wzrost, w porównaniu do wcześniejszego roku, w którym zgłoszono 2 potwierdzone przypadki grypy. Współczynnik był około 1,9 krotnie niższy od wartości w województwie. Chorzy uzyskali informacje na temat zakażeń wirusowych i możliwości zaszczepienia się p/ grypie.

11. Profilaktyka wścieklizny u ludzi

Wirus wścieklizny przenoszony jest ze śliną chorego zwierzęcia. Do zakażenia człowieka dochodzi poprzez ugryzienie przez zwierzę lub bezpośredni kontakt (zwykle śluzówek, uszkodzonej skóry) ze śliną zakażonych zwierząt. W celu zapobieżenia chorobie istnieje szczepionka, którą podaje się jak najszybciej po narażeniu na zakażenie wg określonego schematu, o czym zdecyduje lekarz kwalifikujący do szczepienia.

W ramach profilaktyki p/wściekliznie immunizacji poddano 7 osób po narażeniu, co stanowiło nieznaczny spadek liczby zaszczepionych w porównaniu z 2016 rokiem, w którym zaszczepiono 8 osób. Współczynnik zapadalności był niższy w stosunku do zapadalności w województwie. Na terenie powiatu sępoleńskiego, zarejestrowano ogółem 59 przypadków pokąsań przez zwierzęta (57 pokąsań w 2016 roku) w tym: 10 przez koty, 1 przez chomika, 1 przez wiewiórkę, pozostałe dotyczyły

pokąsań przez psy. Pod względem liczby narażeń, przodowały tradycyjnie już, dwie największe gminy.



W ramach nadzoru bieżącego i zapobiegawczego nad chorobami odzwierzęcymi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj., kontynuuje współpracę z gminami tworzącymi powiat, Powiatowym Lekarzem Weterynarii, Komendantem Powiatowej Policji, oraz Wojewódzką Przychodnią Chorób Zakaźnych w Bydgoszczy, jak również z innymi instytucjami. Po otrzymaniu zgłoszenia pokąsania człowieka przez zwierzę, pracownicy sekcji epidemiologii przeprowadzają dochodzenie epidemiologiczne i na jego podstawie informują o tym fakcie Powiatowego Lekarza Weterynarii w Sępólnie Kraj.

12. Ocena szerzenia się chorób zawleczonych z innych krajów, zachorowania na choroby szczególnie niebezpieczne i wysoce zakaźne (cholera, dżuma, ospa prawdziwa, gorączki krwotoczne) oraz zdarzenia stanowiące zagrożenie dla zdrowia publicznego - brak zgłoszeń.

13. Zgony z powodu chorób zakaźnych.

W 2017 roku zarejestrowano 1 przypadek zgonu z powodu choroby zakaźnej: Grypa z innymi objawami ze strony układu oddechowego wywołana zidentyfikowanym wirusem grypy (pacjent był w trakcie zaostrzenia choroby - POCHP, był zaszczepiony p/grypie).



Ocena realizacji programu szczepień ochronnych.

Szczepienia są obecnie najskuteczniejszą metodą zapobiegania chorobom zakaźnym. Masowe stosowanie szczepień zabezpiecza nie tylko dzieci szczepione, ale przez eliminowanie krążących w środowisku drobnoustrojów, zmniejsza prawdopodobieństwo zachorowania osób, które ze względu na stan zdrowia nie mogą być poddane immunizacji.

W roku 2017 nieznacznie zmniejszyła się ilość osób zaszczepionych w ramach obowiązkowych szczepień ochronnych. Czynnikiem wpływającym na spadek wykonania obowiązkowych szczepień jest występujące, coraz częściej w powiecie sępoleńskim jak i w całym kraju, wysoce niepokojące zjawisko uchylania się od obowiązku wykonania szczepień.

Uodpornienie czynne dzieci, młodzieży i osób dorosłych w Polsce prowadzone jest w oparciu o realizację Programu Szczepień Ochronnych (PSO). Program szczepień Ochronnych jest oparty na danych dotyczących aktualnej sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych w kraju oraz możliwości finansowych państwa. Opracowywany jest na podstawie zaleceń ekspertów, lekarzy pediatrów, zakaźników, specjalistów zdrowia publicznego i epidemiologów sformalizowanych jako Rada Sanitarно-Epidemiologiczna organu doradczego GIS oraz Pediatrycznego Zespołu Ekspertów ds. Programu Szczepień Ochronnych przy Ministrze Zdrowia, rekomendacji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) i Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób (ECDC). Ekspersi swoje rekomendacje opierają na potwierdzonych danych z badań klinicznych i obserwacyjnych, sytuacji epidemiologicznej w kraju oraz krajach sąsiednich oraz zaleceniach dotyczących szczepień w innych krajach.

Na terenie nadzorowanym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sępólnie Kraj. znajduje się 14 punktów realizujących szczepienia ochronne:

- 12 punktów szczepień realizujących obowiązkowe szczepienia ochronne dzieci i młodzieży jak również szczepienia zalecane (płatne) we wszystkich grupach wiekowych,
- 1 oddział noworodkowy realizujący obowiązkowe szczepienia ochronne noworodków,
- 1 dział pomocy doraźnej realizujący szczepienia ochronne osób narażonych w szczególności na zakażenie (szczepienia p/ko tężcowi).

Ocenę realizacji Programu Szczepień Ochronnych w roku 2017 przeprowadzono w oparciu o dane zawarte w Rocznych Sprawozdaniach ze Szczepień Ochronnych MZ-54 sporządzonych przez podmioty wykonujące działalność leczniczą w zakresie szczepień ochronnych.

Analiza Porównawcza Szczepień w latach 2017/2016		
Szczepienie p/ko gruźlicy	2017r.	2016r.
Noworodki	97,81 %	99,72%
Szczepienie p/ko WZW typu B		
Szczepienie podstawowe w 1 roku życia	40,88 %	47,51%
Szczepienie podstawowe w 2 roku życia	98,94 %	99,72%
Szczepienie p/ko odrze, śwince, różyczce		
Szczepienie podstawowe w 2 roku życia	78,63 %	90,37%
Szczepienie podstawowe w 3 roku życia	99,43 %	99,72%
Szczepienie przypominające w 10 r.ż.	95,05 %	97,26%
Szczepienie p/ko poliomyelitis		
Pierwotne w 1 roku życia	49,15 %	60,22%
Podstawowe w 2 roku życia	55,67 %	53,26%
I przypominające	93,29 %	97,73%
Szczepienie p/ko błonicy i tężcowi		
Pierwotne w 1 roku życia	49,15 %	60,22%
Podstawowe w 2 roku życia	55,67 %	53,26%
I przypominające	93,29 %	97,73%
II przypominające	96,86 %	98,75%
III przypominające	90,33 %	95,39%

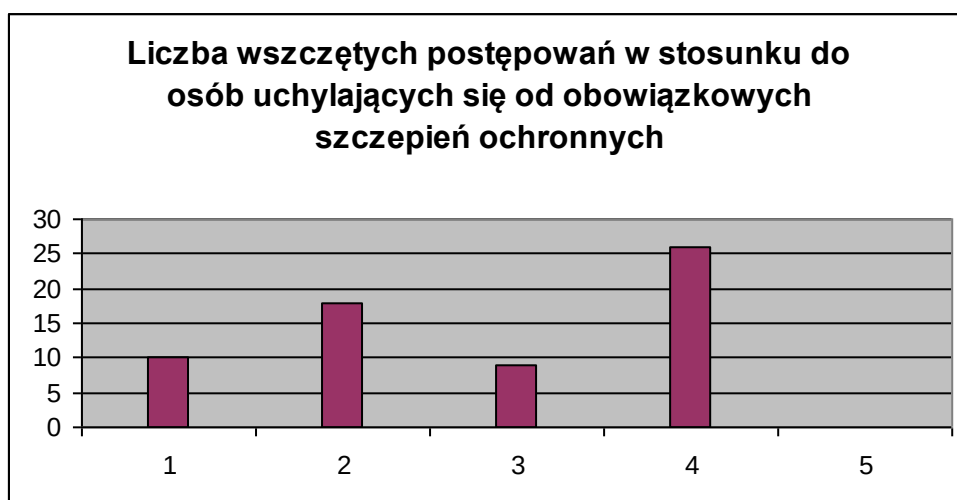
Szczepienie p/ko krztuścowi		
Pierwotne w 1 roku życia	49,15 %	60,22%
Podstawowe w 2 roku życia	55,67 %	53,26%
Przypominające w 6 roku życia	93,29 %	97,73%
Szczepienie p/ko Haemophilus influenzae		
Pierwotne w 1 r.ż.	49,15 %	60,22%
Podstawowe w 2 r.ż.	55,67 %	53,26%
Szczepienie p/ko Streptococcus pneumoniae		
Pierwotne w 1 r. ż.	66,42 %	-

Realizacja obowiązkowych szczepień ochronnych 1 roku życia kształtuje się na niższym poziomie w stosunku do roku ubiegłego. W zakresie szczepień p/ko błonicy, tężcowi, krztuścowi, poliomyelitis i Haemophilus influenzae - powyższa sytuacja wynika ze zmiany w Programie Szczepień Ochronnych polegającej na wydłużeniu ostępów pomiędzy szczepieniami z 6 do 8 tygodni. Ilość dzieci i młodzieży w wieku szkolnym zaszczepionych zgodnie z obowiązującym programem szczepień ochronnych kształtuje się również na niższym poziomie.

W omawianym okresie zarejestrowano 2 przypadki wystąpienia **Niepożądanego Odczynu Poszczepiennego** (łagodny, 1poważny). W obu przypadkach nastąpił pełny powrót do zdrowia.

Znaczny wpływ na wykonawstwo obowiązkowych szczepień ochronnych ma utrzymująca się tendencja uchylania się od obowiązku szczepień oraz znaczna migracja/emigracja mieszkańców. W powiecie sępoleńskim, podobnie jak w całym kraju zaobserwowano niekorzystny wpływ ruchów antyszczepionkowych. Skutkuje to wzrostem liczby osób (rodziców, opiekunów) uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych, a tym samym zwiększeniem się liczby osób nieszczepionych.

W roku 2017 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Sępólnie Kraj., w stosunku do 34 osób podejmował działania zmierzające do wyegzekwowania obowiązku poddania się obowiązkowym szczepieniom ochronnym. W wyniku działań 8 osób wykonało obowiązek szczepień (zaszczepiono 7 osób). Pomimo prowadzonego postępowania u 16 osób nie wykonało obowiązku szczepień.



ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY



Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny spełnia specyficzną rolę polegającą na wykonywaniu zadań o charakterze profilaktycznym – ochrony zdrowia ludzkiego na różnych etapach procesów inwestycyjnych. Zadania te polegają na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesie planowania i lokalizacji, opracowania projektów i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Podczas uzgadniania przedsięwzięć zwracano uwagę przede wszystkim na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego przyszłych użytkowników w projektowanych obiektach, jak i

minimalizację ich negatywnego oddziaływania na środowisko.

Ważną rolę jest także kontrola budynków oddawanych do użytkowania. Na tym etapie sprawdzane jest zastosowanie odpowiednich materiałów budowlanych, wyrobów oraz zgodności wykonania inwestycji z uzgodnionym pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych z projektem budowlanym.

Ogółem w 2017r. rozpatrzono następujące sprawy:

1. Oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (niezbędne w celu wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć) na podstawie *Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1405 z późn. zm.)*:
 - **14 opinii** co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, w tym **1 opinię** stwierdzającą konieczność przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, ustalając zakres raportu dla przedsięwzięcia polegającego na budowie chlewni na terenie istniejącego gospodarstwa rolnego,
 - **5 opinii** przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.
2. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko zgodnie z *Ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1405 z późn. zm.)*:
 - **3 opinie** dotyczące uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko,
 - **1 opinię** dotyczącą zaopiniowania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

3. Dopuszczenie do użytkowania budynków zg z art. 56 Ustawy z dnia 7 lipca 1994r. Prawo Budowlane (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1332 z późn. zm.):
 - Dokonano ogółem **19 kontroli**, w tym **2** kontrole sprawdzające,
 - Wydano **17 opinii** dotyczących dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych.

W siedmiu **obiekтах** wykazane zostały poniższe nieprawidłowości, które polegały na: braku wentylacji nawiewno-wywiewnej zgodnej z zatwierdzonym projektem budowlanym, braku prawidłowego wykończenia powierzchni ścian w pomieszczeniach sanitarno-higienicznych, braku badania jakości wody potwierdzającej prawidłową jakość mikrobiologiczną wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, braku oświadczenia kierownika budowy o zakończeniu budowy oraz nieprawidłowy stan sanitarno – higieniczny ścian (zacieki, odpryski farby) w pomieszczeniach sanitarno – higienicznych.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano **5 opinii z uwagami**, z klauzulą, że w/w uwagi należy wykonać przed rozpoczęciem użytkowania budynków.

Ponadto w dwóch obiektach Inwestorzy poinformowali o wykonaniu nieprawidłowości ujętych w protokole. Po dokonano kontroli sprawdzającej w **2 obiektach** stwierdzono wykonanie nieprawidłowości, w związku z powyższym wydano opinie pozytywne- bez uwag.

4. Uzgodnienie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych *na podstawie art. 3 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (t.j. Dz. U. z 2017r., poz. 1261 z późn. zm.).

Wydano ogółem **43 uzgodnień** oraz **3 uzgodnienia dotyczące odmowy** uzgodnienia. Odmowa uzgodnień dotyczyła: niewłaściwie zaprojektowanych miejsc pracy, pomieszczeń sanitarno – higienicznych, opisu do pomieszczeń pracy i pomieszczeń sanitarno-higienicznych, niewłaściwie zaprojektowanej wentylacji pomieszczeń pracy i pomieszczeń sanitarno-higienicznych, niewłaściwie zaprojektowanej toalety dla osób niepełnosprawnych.

5. **55 decyzji płatnościowych.**

6. **1 decyzję merytoryczną dotyczącą** umorzenia wszczętego postępowania administracyjnego dotyczącego uzgodnienia dokumentacji projektowej pod względem wymagań higieniczno-sanitarnych budowy budynku usługowo-produkcyjnego wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi oraz niezbędną infrastrukturą techniczną.

7. Inne sprawy na stanowisku Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego polegały na:

- wydaniu **7 opinii** w sprawie uzgodnienia załączonego projektu decyzji o warunkach zabudowy *zgodnie z art. 3 pkt 1a ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (tekst jednolity Dz. U. z 2017r., poz. 1261 z późn., zm.),
- wydaniu **15 ocen jakości wody** w związku z otrzymanymi sprawozdaniami z badań jakości wody na potrzeby odbiorów budynków,
- wydaniu **16 pism** nie zgłaszających sprzeciwu do zamiaru przystąpienia do użytkowania dla obiektów, które nie podlegały obowiązkowej kontroli.

8. W wyniku nawałnicy, która przeszła w dniu 11.08.2017r. został powołany przy Staroście Sępoleńskim **Zespół Opiniowania Dokumentacji do opiniowania projektów architektoniczno – budowlanych i zgłoszeń.**

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej, Nadzoru Budowlanego, Inspekcji Ochrony Środowiska, Państwowej Inspekcji Pracy, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Ochrony Zabytków, Administracji Geodezyjnej i Kartograficznej.

Do zadań Zespołu należy opiniowanie projektów architektoniczno – budowlanych dołączonych do wniosku o udzielenie pozwolenia na budowę i dokumentów dołączonych do wniosku zgłoszenia: odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu, w zakresie określonym w przepisach odrębnych tj.:

- ustawa z dnia 11 sierpnia 2001r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu (Dz. U. z 2016r., poz. 1067),
- rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2017r. w sprawie gmin poszkodowanych w wyniku działania żywiołu w sierpniu 2017r., w których stosuje się szczególne zasady odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych.

W wyniku posiedzenia zespołu opiniowania dokumentacji projektowej zaopiniowano **171 spraw.**

Wnioski:

W 2017 roku w stosunku do roku poprzedniego nastąpił wzrost wydanych:

- uzgodnień dokumentacji projektowych tj. o 15 uzgodnień więcej,
- ocen jakości wody w związku z odbiorami obiektów o 3 oceny więcej,
- pism dotyczących braku sprzeciwu do zamiaru przystąpienia do użytkowania dla obiektów, które nie podlegały kontroli tj. o 11 pism więcej,
- uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko o 3 uzgodnienia więcej,
- uzgodnień dokumentacji, w wyniku posiedzeń Zespołu Opiniowania Dokumentacji projektowych – 171 spraw.

Natomiast w 2017r. nastąpił spadek wydanych ocen oddziaływania na środowisko tj. o 24 spraw mniej.

W 2017r. na stanowisku zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wydano 359 stanowisk w tym 55 decyzji płatnościowych.



ZADANIA OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Kierunki działań oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w 2017r. zostały wytyczone m.in. w oparciu o założenia Narodowego Programu Zdrowia. Realizując zapisy Art. 6. Ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia inicjuje, organizuje, prowadzi,

koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo- zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych społeczności lokalnej.

W roku 2017 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sępólnie Kraj. realizowała zadania z zakresu oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia poprzez inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć edukacyjnych, dotyczących problemów zdrowia i jego uwarunkowań. Programy edukacyjne Państwowej Inspekcji Sanitarnej realizowane są na wszystkich szczeblach edukacji – od dzieci wieku przedszkolnego po uczniów szkół ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2016/17 Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Sępólnie Krajeńskim realizowała następujące programy edukacyjne w szkołach:

TRZYMAJ FORMĘ

Celem programu jest edukacja dzieci i młodzieży oraz ich rodziców w zakresie kształtowania postaw prozdrowotnych związanych z właściwym odżywianiem i aktywnością fizyczną poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

W roku szkolnym 2016/17 program realizowany był w 12 szkołach i objął zasięgiem 579 uczniów.



Sportowe przerwy w Szkole Podstawowej w Waldowie



Obchody Światowego dnia AIDS w Liceum Ogólnokształcącym w Sępólnie Kraj.

KRAJOWY PROGRAM ZAPOBIEGANIA ZAKAŻENIOM HIV

Realizacja programu przebiega głównie w oparciu o kampanie informacyjne oraz obchody światowego Dnia AIDS – 1 grudnia. W roku 2017 realizowano społeczną kampanię dla osób z grup ryzyka pod hasłem – *mamczasrozmawiac*, mobilizującą do wspólnych rozmów na temat zakażeń wirusem HIV oraz choroby AIDS.

PROGRAM OGRANICZANIA ZDROWOTNYCH NASTĘPSTW PALENIA TYTONIU W POLSCE



Tematyka związana z ograniczeniem zdrowotnych następstw palenia tytoniu była poruszana w trakcie realizacji programów edukacyjnych oraz akcji profilaktycznych, takich jak:

- **Światowy Dzień bez Tytoniu – 31 maja**
- **Rzuć Palenie Razem z Nami - listopad**
 - Nie pal przy mnie, proszę...
 - Czyste powietrze wokół nas
- **Znajdź właściwe rozwiązanie...**
 - Bieg po zdrowie

„ARS, CZYLI JAK DBAĆ O MIŁOŚĆ”

Celem programu jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania.

W roku szkolnym 2016/2017 rrealizowano IV edycję programu edukacyjnego skierowanego do młodzieży szkół ponadgimnazjalnych – 164 uczniów „ARS czyli jak dbać o miłość” oraz kontynuowano działania w ramach Kampanii społecznej „Nie pozwól odlecieć swojemu szczęściu”.



CHROŃ SIĘ PRZED KLESZCZAMI WSZYSTKIMI SPOSOBAMI

Głównym celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy o chorobach odkleszczowych oraz poznanie sposobów ich zapobiegania. Program przeznaczony jest dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym oraz ich opiekunów. W roku szkolnym 2016/17 edukacją objęto 229 uczniów i ich rodziców.



W ramach realizacji działalności oświatowo- zdrowotnej w roku 2017 w Powitowej stacji Sanitarno-epidemiologicznej w Sępólnie Kraj. realizowano również 12 interwencji nieprogramowych o zasięgu wojewódzkim lub powiatowym. Należą do nich:

- **STOP DOPALACZOM**
- **PROFILAKTYKA CHOROÓB NOWOTWOROWYCH**
- **ZAPOBIEGANIE ZAKAŻENIOM HCV**
- **KAMPANIA "LEKKI TORNISTER"**
- **PROFILAKTYKA CHOROÓB PASOŻYTNICZYCH**
- **BEZPIECZNE WAKACJE**
- **UROCZYSTOŚCI KOMUNIJNE BEZ ZATRUĆ POKARMOWYCH**
- **ŚWIATOWY DZIEŃ WODY – 22 MARCA**
- **PROFILAKTYKA GRYPY**
- **ŚWIATOWY DZIEŃ ZDROWIA**
- **EUROPEJSKI DZIEŃ WIEDZY O ANTYBIOTYKACH**
- **EUROPEJSKI TYDZIEŃ SZCZEPIEŃ**

„Bezpieczne wakacje“



**Akcja zdrowotna pod nazwą „Bezpieczne Wakacje“ -
spotkania informacyjno-edukacyjne dla uczestników wypoczynkuletniego - obozy sportowe**

Profilaktyka uzależnień- środki zastępcze

Ze względu na fakt, że dopalacze stanowią potencjalne zagrożenie zdrowotne wśród uczniów pracownicy PSSE w Sępólnie Kraj. prowadzili bezpośrednią edukację dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki ich stosowania. Działania edukacyjne obejmowały w szczególności okres wakacyjny w miejscach wypoczynku letniego dzieci i młodzieży. Miały one na celu dostarczenie młodym ludziom, rodzicom i opiekunom nauczycielom i pedagogom wiedzy na temat działania substancji psychoaktywnych zwanych dopalaczami oraz zwrócenie uwagi na zagrożenia wynikające z ich używania.

W ramach działań profilaktycznych z zakresu środków zastępczych pracownik ds. oświaty zdrowotnej przeprowadził również 4 spotkania edukacyjne dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych z terenu powiatu sępoleńskiego. Łącznie w spotkaniach uczestniczyło 110 osób. W trakcie ich trwania zapoznano uczestników ze szkodliwym wpływem tzw. dopalaczy na ludzkie zdrowie.

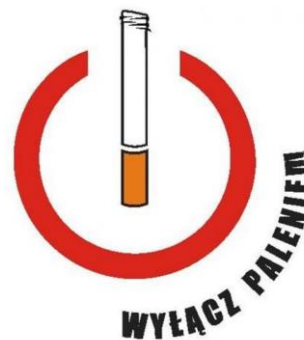


Uczniowie Szkoły Podstawowej w Więcborku w trakcie zajęć profilaktycznych, dotyczących środków zastępczych

W ramach realizacji zagadnień związanych z profilaktyką uzależnień od środków psychoaktywnych prowadzone były liczne szkolne imprezy profilaktyczno-zdrowotne adresowane do młodzieży – jak m.in. Rajd Korczakowski w Więcborku. W trakcie ich trwania PSSE przygotowywała stoiska informacyjne gdzie prowadzona była edukacja połączona z dystrybucją materiałów edukacyjnych.



Młodzież w trakcie imprezy profilaktycznej pod nazwą Rajd Korczakowski w Więcborku



W roku 2017 młodzież z Liceum Ogólnokształcącego w Sępólnie Krajeńskim zdobyła III miejsce w ogólnopolskim konkursie profilaktycznym pod hasłem „Oddal to“. Ideą konkursu była popularyzacja wśród młodzieży tematyki szeroko pojętej profilaktyki i zdrowego stylu życia, wolnego

od używek i niebezpiecznych zachowań. Nagrodę w Warszawie - w wysokości **3.000** zł wręczyli pan Marek Tombarkiewicz - podsekretarz stanu w Ministerstwie Zdrowia oraz pan Marek Posobkiewicz - Główny Inspektor Sanitarny. Łącznie jury oceniło kilkaset prac zgłoszonych przez uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z całej Polski.

**Laureaci III miejsca
w ogólnopolskim konkursie
profilaktycznym „Oddal to“
- Bartosz Lis, Julia Petsch, Agata
Zabrocka, Szymon Żmich.**



PODSUMOWANIE



**Obchody Światowego Dnia Wody w zmodernizowanej
stacji uzdatniania wody w Kamieniu Krajeńskim**

Treści zdrowotne i promocyjne wspierające wykształcenie prawidłowych nawyków oraz świadomych wyborów zdrowotnych wśród społeczności lokalnej przekazywane są we współpracy z mediami, za pośrednictwem strony internetowej PSSE oraz lokalnych portali internetowych.

Skuteczność działań wychowawczo- zdrowotnych w dużej mierze jest uzależniona od warunków zewnętrznych środowiska lokalnego, dlatego w dalszym ciągu działania oświatowe są ukierunkowane na współpracę z dyrektorami szkół, pielęgniarkami środowiska szkolnego, pedagogami, wychowawcami, celem zachęcania do realizacji programów edukacyjnych koordynowanych przez PSSE.